

ZOLTÁN GÁBOR

NOVELLÁI

TARTALOM

Kiflit venni

Mézet venni

Állhatatosság

Friss dió

Levegőt venni

Életrajz

Kiflit venni

Reggel hétkor vált a lámpa. Zsolt, a villamosvezető kifigyelte: éjszakára átállítják, olyankor más sorrendben haladhatnak át a kereszteződésen az egyenesen menő gépjárművek, a jobbról kanyarodó gépjárművek és a balról kanyarodó villamosok, mint nappal. Valamiért éjjel más a sorrend, és a váltás pillanatát arról ismeri meg, hogy kettőt kell várnia, míg átviheti a villamost. Hétkor áll vissza a nappali rend.

- Egyenesek, kanyarodósak, egyenesek, én - mormogta, és harapott egyet a vajas-sajtos kiflijéből. Bár érezte, tudta, mikor mutat majd szabadot a lámpája, és indulhatott volna éppen abban a pillanatban, kívárta, míg látja is a jelzést.

Nem árt késni.

Mindig van néhány privát, aki áthajt, át a piroson, mert ha most nem, akkor soha.

- Egyenesek, egyek, én - mormogta, és indított. Szájában falat.

Az ementáli sajtot Jolánnak köszönheti. A saját családjában nem ettek mást, csak trappistát. Jolán családja a trappistán kívül ismeri még a füstöltet, a camambert-t és a márványt is. Jolán a jövődöbelije.

A kiflit délután vette Jolán, és este, lefekvés előtt vágta ketté, hogy megvajazva, ementáli szeletekkel töltve, becsomagolva ott várja Zsoltot reggel az asztalon.

Van egy viszonylag hosszú egyenes szakasz, ahol bele lehet gyorsítani.

- Nekieresztem - mormogja Zsolt, és harap. Itt jó darabig nincs kereszteződés, belátható a pálya. Kétoldalt fasor. Gesztenyék. De azért a fékkészenlét állandó: akármikor elé toppanhat valami gyalogos, akinek derogál elmenni a zebráig. Pedig nemcsak a villamossíneken kell átjutniuk, hanem még az úttesten is, és ilyenkor sűrű a forgalom. Aztán ácsingózhatnak a záróvonalon, várva, hogy tovább mehessenek, vagy éppenséggel azon a keskeny kis kőcsíkon, amely a villamospályát az úttesttől elválasztja, ott szokott egyensúlyozni némelyik, és billeg.

- Aztán ha ideesik elém, mi van? - kérdi Zsolt, noha most nincs előtte senki gyalogos.

Jolán családjában volt már ilyen esemény. Gázolás.

A ház, amelyben Jolán nagynénje - Piri néni - és a fiatalok élnek, útba esik. Nem kis szerencse, hogy Zsolt mindjárt elsőre egy olyan járatra került, amelyik úgyszólván az otthona előtt visz el. Persze ehhez az is kellett, hogy Piri néni háza a villamossínektől alig pár méterre álljon. A felsővezetékét tartó egyik kábel éppen az ő padláshomlokzatába van behúzva. Piri néni nappalijában, ha figyel az ember, hallhatja is, ahogy meg-megpendül a huzal. Jolán egy külön lakrészben lakik Zsolttal. Mert olyanféle ház ez, mint a régi, falusi házak, igazából valóságos kis házsor önmagában is: az utca felől a nagy ház, melynek homlokzata van, meg a kert felé kis verandája, aztán eggyel beljebb a kisebb ház, ennek már nincs verandája, de van konyhája és fürdőszobája, szóval egy rendes kis lakás, régen itt laktak az öregek, ha már átadták az elülső traktust a fiataloknak; most idegenek laknak itt, bérlők. A harmadik háznak nincs konyhája és fürdőszobája sincs, de azért szerencsére a víz már be van vezetve, az előszobában lehet mosni, mosogatni, sütni, főzni, és a sarokban van vécé, és zuhanyozótál is, meg bojler, lehet tisztálkodni. Olajkályha a szobában. Itt él Jolán és Zsolt. Bár még az elején járunk csak az ősznek, kell már fűteni, mert kicsit nedvesek a falak, és az ajtó is olyan, hogy egyből az udvarra nyílik, bárhogy tömködik, csurog be a réseken a hideg. És ezzel még távolról sincs vége a Piri néni házsorának! Jolán házrésze után - ugyanis ez már az övé, adott érte némi pénzt

a nagynénjének, és hivatalosan is a nevére van írva - még három építmény sorakozik, és ahogy a tornasorban a gyerekek, ezek is egyre alacsonyabbak: fészter, fáskamra, ól.

Ezúttal, szerencsére, nem illetéktelenkedik senki a síneken.

Szokott itt rosszalkodni egy kis nő, aki különben erősen hasonlít Jolánra, és bosszantó módon éppen a legegényibb vonásaik hasonlóak, de mindegy. Reggel ez a kis nő átvág a síneken és az úttesten, még szatyrot se visz magával, és megy a pékségbe. Aztán hozza a kifliket visszafelé, csak úgy odaszorítja a melléhez, tisztára lisztes lehet utána a ruhája, lehet porolni, na de ez már az ő dolguk. A kis nőé meg azé, akinek a friss kiflit hordja.

A friss kifli, az egészen más sütemény, mint a tegnapi. A tegnapi is finom, és efelől éppen Zsolt kezeskedhet, nincs azzal semmi baj, de a friss kifliben másféle ízek is vannak, amik ki tudja, hova tűnnek néhány óra alatt.

Mire az egyenes végére ért, a sajtos kiflije is elfogyott. Így volt ez beütemezve: a nehezebb rész innentől szakaszolódik.

Mínt hogy a kiflis lány nem mutatkozott, lehet, hogy visszafelé találkozik majd vele. Szokott utazni is a járaton, valamivel később. Nyilván, ha már megreggelizett, megmosdott, megfésülködött.

- És kakált is, ha nem tévedek - gondolta Zsolt.

Jolán házában az ember szól, hogy „ne figyelj ide”, és akkor a másik tudja, hogy most az ember kakál. Ez egyébként nem mindig rossz. Egyszer mégis belepirult Zsolt a dologba. Ugyanis éppen abban a pillanatban, amikor kijött belőle, aminek ki kellett jönnie, megszólalt a kvarcórája. Ott pittyegett a csuklóján a krumpli, hirtelenjében nem tudta, hogy hallgattassa el, a kaka meg szépen megállt feleúton. Zsolt érezte magán a jövődöbelije tekintetét, és égett az arca.

Villamosvezető volt a Piri néni férje is, aztán lett egy balesete, és nem bírt dolgozni többet. Leszállékolták és portás lett egy vegyi gyárban, meg alkoholistá. Él még, valószínűleg, de innen el van küldve. Azt se tudják, merre van.

- Szerencsétlen ember. Én mindent megtettem, amit lehetett - mondta Piri néni. - Elmondtam neki, százszor is, hogy nem tehet róla, így meg úgy. Az volt a baj, hogy ismertük az illetőt, akit elgázolt. Virágnak hívták. Abban az utcában lakott, ahol a kis posta van, és már ki volt tűzve az esküvője napja. - Piri néni nem rikácsol, mint a korabeli asszonyok többsége. Azonkívül választékosan fejezi ki magát, érzékletesen. Fogai rendben vannak, szemüvegének lencséi tisztára törölve. Jolán néha szól, hogy ezt a témát mégse kéne a Zsolt előtt, és olyankor Piri néni rendszerint abbahagyja. Igaz, máskor meg újra belekezd. - Mikor az uram ajtót nyit, kiszáll, egyenesen rálép. Egyenesen a kezére neki. - Jolán szíve ilyenkor kapkodva ver. Mindig, ha valami megijeszti, vagy meglepi. Zsolt már ismeri ezt, súlyosabb esetben gyógyszer is kell. Ha a szíve össze-vissza ver, a lélegzete szintén összegabalyodik Jolánnak. Erről lehet észrevenni, mi van. Meg a riadt arcáról. Piri néni kivetette kártyán, hogy Jolán sokáig fog élni, úgyhogy szerencsére Jolánnak nem kell attól tartania, hogy egyszer csak leáll - ahogy a családorvos mondta - a ketyegője. Piri néni tapintatos, ezért se Zsoltnak, akit nem kell fölöslegesen aggasztani, se a beteges Jolánnak nem tárta föl a baleset további részleteit. Hogy mégis mindketten hallották, az azért volt, mert Piri néni az udvaron, az ablakuk előtt állt le a második ház asszonyával ezt-azt megbeszélni, és mivel ez az asszony se szíves nem volt, se nem dolgozott az embere a közlekedésben, semmi akadály nem volt, hogy megtudja, hogyan is volt, amikor a Piri néni férje elcsapta azt a menyasszonyt. - Nem a kezét vágta le, vagy a lábát, vagy a fejét, ahogy mindig hiszik az emberek - mondta Piri néni halkan, de azért annyi

erő mégiscsak volt a hangjában, hogy bent a szobában a fiatalok minden szót tisztán elkaphattak. Szerelmeskedés után voltak éppen. Jolán feje a Zsolt mellén. Jolánnak gömbölyű homloka van, ami ritkaság, úgy lehet a tenyeret rátapasztani, mint egy kislabdára a tornaszertárban. A legtöbb homlok lapos, egyenesen fölmege, vagy kicsit megdőlvén hátra, de szinte teljesen laposan; mondom, Jolán homloka gömbölyű, és szerelmeskedés után veritéktől, nyáltól csatakos, meleg. Zsolt, akinek hüvelykujja ott pihent Jolán halántékán, érezte a csontlemez fölött egyenletesen táguló-szűkülő eret. Egyébiránt Zsolt tudja, hogy Piri néni be van avatva keresztlányának szerelmi dolgaiba, és tanácsokat is ad. Jolán maga mondta: - Piri néni azt mondta, hogy egy férfinak sose szabad engedni, hogy annyiszor megkapjon, ahányszor akar. Ha mindig marad benne egy kis vágy, az a jó. Főzni kell neki, etetni kell, rákapatni néhány ételre, hogy el se tudja képzelni, hogy tudna már azok nélkül az ételek nélkül megenni, de azt ne hagyj, hogy annyiszor megkeféljen, ahányszor csak akar. - Igen, Piri néni, azon kívül, hogy ért a kártyához és máshogy, például planétás papagájjal is szokott jósolni, sokat tud az életről. - És nem lehetsz beteg, érted? - Nem? - kérdezte Jolán. - Mér' nem? - Mer' a beteg asszonyt nem kívánják. Ha az asszonyuk vackol, jó képet vágnak a dologhoz, ápolnak, bevásárolnak, de közben már másik nő jár az eszük. Egészségesen! - Még csak egy influenza, annyi se? - Semmi. Egy fejfájás se. Titkold el. Ezek a szíves dolgok, nekem ezek se tetszenek. Azt akarod, hogy elhagyjon? - Nem. - Na látod. Ne vackolj. Jolán, legyél Jólány. Ha ki kell rúgnod, kirúgod. De addig legyen mindenben megfelelő. - Jó. - És a második ház asszonyának ezt mondta Piri néni: - A törzsét vágta ketté, a csípejétől a válláig. Azért nem átlóban, mert közben biztos kapaszkodott még a nyomorult. Kepesztett, hogy kimásson, de már akkor minek? - kérdezte Piri néni. - Ketté lett vágva a törzse. Ott volt a szíve, látta az uram, ahogy még dobogott. Egészséges, tiszta lány volt, azt persze nem gondolom, hogy szűz is - mondta Piri néni -, mert nagy volt a szerelem a vőlegénnyel. És nézett az uramra, és rimázkodott, hogy segítsen. De mit lehet ilyenkor segíteni? - kérdezte Piri néni. - Nyújtja a kezét, hogy emeljék föl, de ki fogja meg egy ilyen kezét? Most már nem haragszom rá, de ha akkor nem kóricál a sínen, meglenne az uram és élhetnének szépen, ahogy addig. A temetőben, ahol el van temetve az a Vágott Virág, mindig másfele kell mennem. Nincs bennem harag - mondta Piri néni -, de azért megbocsátani se tudok. Az a legfontosabb, hogy akije van az embernek, az rendesen meglegyen - mondta még Piri néni, aztán bement a második lakásba, a bérlemény asszonyával. Nála volt a kerítő-terítő, a nevezetes szerszám, mely, állítólag, meg tud találni más tárgyakat. Ha valami elvész, a környékbeli asszonyok egy darabig keresik, ahogy mindenki más is keresné, de ha nem kerül elő, nem esnek kétségbe, ahogy kétségbe esne mindenki más; hiszen tudják, van még remény: Piri néni és az ő kerítő-terítője, amit, ha szépen megkérnek, kezére borít, és a helyszínre megy, ahol is hunyt szemmel hármát-négyet fordul, majd elindul arra, amerre a terítő irányítja kezét. Ha szekrényre mutat a kerítő-terítő, kitarja ajtaját, és lám, előtűnik, ami elbújt; ha hokedli, hát annak a fiókját kell kiborítani. Piri néni tehát bement a bérlelőkhöz, és a fiatalok, ott benn az ágyon, azon kapták magukat, hogy ott vannak egy szerelmeskedésben megint. Volt bennük közben némi rossz érzés, Jolánban azért, mert nem tudta tartani magát a keresztanya intelméhez, és újra csak, ilyen gyorsan, megint hagyta, hogy Zsolt a kedvét töltse rajta, Zsoltban meg azért, mert végig úgy látta, mintha maga alatt a lány nem is lepedőn, hanem kőzúzalékon heverne, és gömbölyű homloka a kerék mellől domborodna. Idejük pedig volt bőven, kényelmesen, ráérősen csinálhatták, amit csináltak. - Még csak az kéne, hogy velem is megtörténjen - gondolta Zsolt. - Ezt jó lenne megúszni.

Különben, mióta a fülébe jutott, hogy Jolánnal való szerelmeskedése olyasmi, amit számbelileg korlátozni kéne, olyan sokszor kívánta meg és tette magáévá a lányt, hogy maga se akarta elhinni. Nemi szervük rendszeresen kihorzsolódott, de nem bánták. Utánaszámolt. - Ezzel el is lehetne dicsekedni. De nem hinnék el. Azt mondanák, lódítok.

A végállomáson ráért bemenni a mosdóba, pisált egyet. Volt szappan, tiszta törülköző, kezet mosott. Vigyázott magára. Jolán egyszer elkotyogta, hogy Piri néni kivetette a kártyán: a Horzsolt nem sokáig marad már meg neki. Horzsolt, így emlegette Piri néni a keresztlánya jövődöbelijét. Ritka eset volt, hogy egy nevet ne dolgozott volna meg. De hát mi lesz a Horzsolttal? Betegség, vagy baleset, ezt állítólag Jolánnak se árulta el. És az se biztos, hogy a kártya mondta ezt Piri néninek. Lehet, hogy a planétás papagáj. - Nem kell az ilyesmibe' hinni - mondta a keresztlányának Piri néni. - Én se hiszek. Ne félj. Nem lesz semmi baj. Kár, hogy elmondtam neked. Én se hiszek benne. - És Jolán is mondta: - Nem kell félni. A kártya csak kártya, a papagáj meg papagáj. Nem hiszek bennük. Egyikbe' se. Vedd úgy, hogy nem mondtam semmit.

A kiflisnek gömbölyű homloka van. Ritkaság, ilyet csak Jolánon ismert eddig Zsolt.

- De hát van vagy nyolc milliárd ember, soknak lehet hasonló koponyája, sőt, ugyanolyan is. Bőven lehet, hogy egész életemben nem találkozom két egyformával, annyi felé járhatnak, ahol én nem járok. Az embernek gyári árunak kéne lenni. Teljesen fölösleges, hogy ennyiféle van - mondta magában Zsolt, és indított. - Úgyse kerül a szemünk elé egy-egy típusból túl sok.

Piri néni úgy tud az ember széke mögött megállni, és úgy tud a vállához érni, hogy csöndesebb, mint egy elszálló madárpihe, és a keze se nehezebb, mint egy papagáj teste volna, ha a kalitka nyitva volna, és a madár szabadon szálldoshatna, és odatelepedhetne az ember vállára. Igen, Piri néni keze könnyű és puha, nem is tudja az ember, hogy már hozzáért-e, vagy csak készül, hogy érjen. Egyik szemöldöke többszínű: szélén fakó, szőke, aztán beljebb vörös, és közép felé barna. Egyébként a két szemöldök teljesen össze van nőve. Mondta Zsolt egy este Jolánnak, mikor átmentek megnézni valami filmet, hogy nézze, milyen érdekes szemöldöke van a nagynénjének, tudja-e? Nem, Jolán még nem vette észre. - Jó megfigyelő vagy, te Zsolt - mondta Piri néni. - Ritkaság. - Piri néninek sok könyve van, mindenféle témában. Bűnügyi, tudományos, szerelmes, kalandos, meg komolyak is. Azelőtt sokat olvasott. Most már inkább csak a tévét nézi. Zsolt kölcsön kérte az egyik könyvet, a középkorról szólót. Aznap volt fönn a padláson, átállítani az antennát, úgyhogy mondta neki Piri néni: - Elviheted. Neked adom. Méltányos. - Nem minthogyha amúgy sok jelét adná, hogy szereti Zsoltot. Mikor egyszer Zsolt az előszobában volt, a cipőjét húzta le éppen, és megütötte a fülét, hogy odabenn Horzsoltként emlegeti Piri néni, úgy megsértődött, hogy egész este a szavát se lehetett venni. - Sértődős ez a te Horzsoltod. Pedig ő annyiszor megsértett már engem, el se tudom mondani. - Majd némi szünet után: - Az ilyenek úgy érzik, nem szerette őket eléggé az anyjuk, és ezért azt hiszik, mindenki bántja őket.

Megint a hosszú, egyenes szakasz. Célszerű lenne lassan hajtani a villamossal, mert hiszen akármikor elétoppanhat valamelyik fa mögül egy gyalogos. Mintha magától gurulna a villamos.

De azért: - Fékkészenlét: állandó.

Azelőtt nem hitte volna, hogy ennyire élvezetes a villamosvezetés. Nem is magától lépett erre a pályára, hanem Jolánék adták az ötletet.

- A kiflis!

A kis nő éppen csak el tudott ugrani egy kamion elől.

Épp be a sínek közé.

- Épp elém.

A kiflis fölnéz a vezetőre: gömbölyű homloka alatt kerek szemek.

- Fékkészlet - mormogja Zsolt, de a mozdulat gyöngye, alig lassul a villamos. Az meg ott, lent -

- Mit csinál?

Ahelyett, hogy kilépne a sínek közül, megfordul, fut -

- Elöttem fut.

A villamos lassul, a kiflis kis nő gyorsul, mégis, egyre közelebb kerülnek. A talpfákon, köveken szökellő lábakat kezdi beérni az ütköző.

- A kiflit, azt meg csak szorítja, el nem engedné! A rohadt kiflijét! A ropogós kiflijét!

Mi történt, mi nem, a kéz végre teszi, amit tennie kell, a fékek fognak. Ideje volt. A fehér nadrágszárakon már ott az ütköző sötét nyoma.

Zsolt ajtót nyit, leszáll.

- Bocsánat - lihegi a kiflis.

Ugyanúgy akadozik a lélegzete, mint Jolánnak.

„A gyári áru” gondolja Zsolt.

- Bocsánat - ismétli a kiflis.

- A szíved?

- Igen. De nem súlyos - mondja amaz, és végigsimít gömbölyű homlokán. Fehér foltok. A kifliliszt. - Bocsánat - hangzik harmadszor is.

- Majd vigyázz, nehogy a másik irányból is rád jöjjenek - mondja Zsolt. Visszaszáll a villamosra. Becsukja az ajtót.

Az utasok nem mutatnak semmi érdeklődést.

Ott áll, a ház kapujában. A kiflis. A vezető tekintetét keresi, int a kiflivel.

Zsolt előbb indít, csak aztán int vissza.

- Ha elcsapom, épp a házuk előtt lett volna neki annyi. - Már a lámpánál jár, mikor így mormog: - Azért lehet, hogy nem kellett volna letegezniem.

Aztán végigment, fordult. Végigment, és megint fordult. Nem lepődött meg, mikor fölszállt a gömbölyű homlokú.

A középső ajtónál szállt föl, de előrejött. Állt Zsolt mögött. Keze a kapaszkodócsövön. Zsolt érezni vélte a kusza érverését. Miért is ne érezhetné? A cső jól vezeti a rezgést. Éppenséggel kívánni se lehetne jobb vezetőt.

- Bocsánat - hallotta. Negyedszer. Hátranyúlt, kitérte a vezetőállás ajtaját.

A kiflis feje a feje mellett.

- Csókkészlet: állandó - hallott egy hangot a fejében.

- A szíved?

- Jól van.

- Akkor jó.

Aztán, míg le nem szállt a kiflis, nem beszéltek már. Zsolt tudta, hol fog leszállni, számon tartotta azt az állomást.

- Egy után jössz visszafelé?
- Igen. Pár perccel egy után. - Csend. - Így tudod?
- Mér' ne tudnám?
- Ilyen jó megfigyelő vagy?

Leszállt, és ment a kijelölt gyalogátkelőhely felé, és Zsolt látta, hogy most kék szoknyát visel és sárga harisnyát.

- Levette azt a fehér nadrágot. Mert koszos - gondolta. - Nem lesz könnyű kipucolni. Az ütköző nemcsak poros és sáros, de még zsíros is, lefogadom.

Aztán végigment, fordult. Végigment, és megint fordult.

Később, ahogy a házuk - Piri néni háza - előtt ment el, látta, hogy füst van a tető fölött. Egy kevés lángot is látott.

- Biztos a villany - gondolta. - Össze-vissza vannak kötve a kábelek abban a házban. Csoda, hogy eddig is ki nem gyulladt.

Aztán végigment, fordult. Visszafelé jövet konstataálta, hogy tűzoltók vannak ott, két nagy kocsival. Az úttesten torlódás.

Mindez persze nem zavarja a védett pályájú villamos haladását.

- Vigyázni kéne azzal a vízzel - gondolja Zsolt. - Lehet, hogy elektromos tűz. És akkor aztán megnézhetik magukat a fecskendősök...!

Elévillan egy kép: a papagáj, ahogy csőrében lángoló papírkát emelget. Rászáll a függönyre, beletartja a redőkbe a lángot. Kúszik a láng, föl egészen a karnisig.

A madár, csőrében egy újabb égő lapocsk. Most merre szálljon? Hova vigye? Odapottyantja a könyvespolcra. A könyvek tüzet fognak. A vitrin, a sezlön, akár a máglya, égnék.

A planétás papagáj, csőrében lángoló cédulával, ide-oda röpdös.

- Hol fogok ma este aludni, kérdem én - mormogja Zsolt. - Hol?

És csuklóján pittyeg, pittyeg a kvarcóra.

Mézet venni

Mézet venni nem olyan egyszerű, mint hihetnők.

Ezt a szót, hogy hihetnők, ennek a történetnek a hőse sohasem hallotta.

Az elbeszélő se hallotta soha más ajakról, csak a magáéról.

- Kitől tudja, hogy van mézünk? - Szálkás és határozott férfihang. Parancsoláshoz szokott, mondhatnók; állítólag tiszt volt, azelőtt.

Mi előtt? És milyen testületben?

Ha tiszt volt is, mégsem ő a hős. A hős rövidnadrágban, szandálban áll a gangon.

- Az édesanyámtól. Az ön kedves feleségével egy helyen dolgozik. - Úgy látszik, bebocsáttatásra vár. Hogy tudniillik a tiszt bebocsássa a lakásba.

- Csak aztán nehogy be kelljen mennem hozzájuk. - Ezt a hős gondolja. Vagy legalábbis érzi. - Anyám azt mondja, türelem kell a kolléganőjéhez. Csak megállok itt az ajtóban, odaadom a pénzt, kiadják a mézeket. - És veszi már elő a környezetbarát szatyrot.

Az elbeszélő is ilyet használ. Jólesik kézbe venni a növényi rostokból szőtt alkalmatosságot.

A frissen mázolt ajtón apró réztábla, a nevet nem lehet az álló ember fejének magasságából elolvasni, le kéne hozzá hajolni. Kalligrafikusan gravírozott írás. A hatást nem rontják el holmi oda nem illő, ormótlan, rozsdásodó vascsavarok: mint a hős megállapítja, a srófok maguk is sárgarézből, ebből az ellenálló és mutatós fémből készültek, és gondos kezek az általuk rögzített táblával egyetemben rendszeresen szidolozzák őket.

- Hogy hívják a kedves édesanyját? - Ez nem a vallatáshoz rendszeresített hang. Még nem.

- Katanicsné.

- Nagyszerű! Akkor magát Tominak hívják. Fáradjon be!

- Nem szeretnék zavarni. Úgy tudom, meg van beszélve... Két kiló akác- és egy kiló gesztenyeméz, ha jól emlékszem.

- Nem zavar. Fáradjon be.

Ó, Egek! ha van, aki a fölszálló fohászokra figyel, és hogyha ez a Valaki hallja könyörgésemet, és módjában áll eleget tenni neki - sóhajt a történet elbeszélője -, tegye, hogy soha, de soha ne engedjek az olyan fölszólításoknak, mint amilyen az imént leírt! Ne hagyjam, hogy vezessenek, se oltárra, se oltár elé, se pedig hosszú asztaloknak innenső vagy túlsó oldalára, vetkezni se és vetköztetni se, ha nem akarom és nem kívánom, beszélni se és hallgatni se, ne hagyjam magam ide-oda rángatni, adjon erőt, hogy ne engedjem, hogy fejemet, miként e történet hőse -

- Csak egy kis időre. Sietnem kell.

Leveti a szandált. Mezítláb fog a tölgyparkettán csillogó lakkra lépni. Talpát - önkéntelenül, vagy szándékosan, ki tudná megmondani? - beletörli egy odakészített, háncsból szőtt lábtörölőbe.

Vajon a közép-amerikai piramisokhoz vezetett lányok és fiúk hasonlóképpen beletörölték barna talpukat valami pálmrost-szöttesbe, mielőtt az egekbe vivő lépcső első fokára hágtak? Míg szívük dobogott, hevesen: a kalitkamadár... - tűnődik az elbeszélő.

- Hol tartják a mézeket? - Tanakodhat most magában a hős. - A konyhában? - Belátni a konyhaasztalra, ámde a viaszosvásznat utánzó plasztikterítőn semmi sincs, tán még egy morzsa se. A szobába vezetik.

Ettől tartott.

- Foglaljon helyet!

- Egész nap ültem.

- Mindjárt jön a nejem meg a kislányom.

Csönd.

- Addig talán kifizetném...

Közbevágás:

- A kedves édesanyja mesélte a nejemnek, hogy a fiatalember a Földhivatalnál dolgozik.

Mintha tilalmas szó lenne ebben a házban a „méz”, úgy vágta le az egykori tiszt a hős mondatának végét egyetlen határozott csapással.

Leül.

Megszólal.

- A Földhivatalnál. - És hozzáteszi, nehogy túl kurtának tartsa válaszát a házigazda: - Negyedik éve.

- A föld! az mindennek az alapja. Ezért is szavazunk mi a Kisgazdapártra.

Angol fordításban ezt a magyarországi - a történet ebben az országban játszódik - pártot így nevezik meg: Smallholders' Party.

- Mondanak mindenfélét a vezetőjére, hogy ilyen meg olyan, de az minket nem izgat. Beszéltek már itt mindenfélét. Hogy például a feudalizmus volt a leggonoszabb társadalom. Hát kérem, ez nem igaz. Feudum! Tanult latinul? Naná, hogy nem. Pedig a latin minden európai nyelvnek az alapja, ahogy a föld minden dolognak az alapja. Feudum! ez azt jelenti, föld. Akié a föld volt, az mondta meg, mit kell azon a földön csinálni. Cserébe gondját viselte az ott élőknek. Ki visel ma gondot, kérdem én?! Az ember fölfordulhat.

A történet hőse jól meglelt volna abban az elidegenedett létben, mely, úgy tartják, a nagyvárosok lakóinak osztályrésze. Tudniillik, ha sohase szólították volna meg házbeli szomszédok vagy utcai ismeretlenek, ha nem tartottak volna számot jelenlétére olyan emberek, akik magukat rokonainak mondták, és olyan szervezetek, amelyek mindenkit a soraikba akartak tömöríteni.

A történet elbeszélője elégedetten állapíthatja meg, hogy ő sikeresebben alkalmazkodott a modern tömegtársadalom körülményeihez, mint hőse. Míg hősének egyetlen munkahelye van, ahol számon tartják, mint adózót, és az üzemorvos időről időre berendeli szűrésekre, ő, az elbeszélő, két különböző munkahellyel tart meglehetősen laza kapcsolatot, két, jöllehet egymáshoz közeli lakásban lakik, és kis számú ismerőse két különböző néven szólítja őt. Azért kell ennek így lennie, hogy szabad maradhasson akkor is, ha az állam vagy bizonyos egyének korlátozni akarnák őt döntési- vagy mozgásszabadságában. Beszéljünk világosan: ha például katonai behívó jönne valamelyik lakcímére, abba a lakásba többet nem lépne be, meghúzná magát a másik helyen, és igyekezne mielőbb új másodlakást szerezni. Bár vannak, akik szerint, ha a haza háborúba keveredik, a férfinak - az elbeszélő hímnemű - akár élte árán is védenie kell annak szent, véráztatta földjét, az elbeszélő nem osztja ezt a régi és közkeletű hitet. Egyik

lakásában aszkéta módján, magányosan tengeti napjait. Az egyetlen szoba falait könyvespolcok borítják. A parkettán se szőnyeg, se matrac. Egyik kedves szerzőjével ért egyet: a legszebb bútor a parkett, kár eltakarni. Egy hálózsákban szokott aludni, amit gondosan összehajtogatva a legalsó polc alá dug, ha elhagyja ezt az odúját. A másik lakásban egy fiatal nő is él. Itt van ágy és van asztal, még konyhabútor is van. Minthogy a modern tömegtársadalomban élő egyének többnyire munkahelyükön ismerik meg leendő házastársaikat és szexuális partnereiket, az elbeszélő kerüli az ilyen eredetű kapcsolatokat, és kizárólag ismeretlenekkel ismerkedik. Ezt a fiatal nőt a földalatti vasút egyik kocsijában látta először. Meglehetősen rövid ideig egymásba kapcsolódott a tekintetük, aztán mindketten másfele néztek. Még ugyanazon a napon a felszínen is találkoztak. Ekkor egymásra mosolyogtak. Következő, három nappal későbbi egymásba botlásukkor már köszöntek is, ezután pedig beültek egy szálloda legfelső emeletén lévő kávézóba.

Ennek a történetnek a hőse tisztelettudó ember. Ami nem jelenti azt, hogy soha nem hágná át bizonyos határokat - nos, át-át hág olykor némely határokat. De ha áthágja is őket, példának okáért durván szól idősebb emberekhez vagy érzéki mozdulatokat tesz nyilvános helyeken, ezt annak tudatában teszi, hogy tilosban jár, és tettéért akármikor kiközösíthetik.

Óvónője egy ízben kerek papírragasztóval leragasztotta a száját. Mert olyat mondott, hogy. Egész délután rajta volt. Éppenséggel már nem is akart volna mondani semmit, de a tudat, hogy akkor se szólhatna, ha akarna, úgy összeszorította a szívét, hogy akkor se érezhette volna kisebbnek és szárazabbnak, ha azon is óvónői nyállal rögzített enyvespapír feszült volna.

Nem így az elbeszélő. Még be se mutatkozott a fiatal nőnek, kinyújtotta a kezét az asztal fölé az arc felé. Keze pedig ugyanaz volt, mellyel hajdan egy lóistállóban a csikó selymes szőrrel borított, hívogató pofája felé nyúlt, és hogy hátrahőkölt akkor a kis ló és a kis fiú! A rettenet állt akkor közük, és nem lehetett már mást tenni, mint kioldalogni az istállóból. - De azóta megtanultuk élvezni a lényeket körülvevő láthatatlan, mégis valóságos burkok körbetapogatását és fölszaggatását. - Ezt az elbeszélő mondta magában. Keze elérte a lányarcot, és az, noha elhúzhatták volna a férfitenyérből, maradt. Olyan szép néven mutatkozott be ez alkalommal, mint még soha.

- Csókolom. - A hős föláll, mert meglátja a szobába lépő háziasszonyt és házikisasszonyt. - Édesanyám küldött, a mézért.

- Üdvözlöm. A lányommal tegezhetik egymást, úgy tudom, egyidősek.

- Szervusz.

- Szia.

Mindenki leül. Aprósütemény.

- Tessék fogyasztani! - A hölgy, miként ha leshelyről, figyel. A hősnek eszébe jut mindaz, amit anyja mesélt erről a családról. A lány már férjnél volt, de hazahozták. Nem volt jó neki az uránál. Vagy legalábbis így mondták a szülők. A lány papucsban volt. Lábán a körmöket nem lakkozta. Kissé már meggyűrték a túlságosan karcsúra formált cipőorrok a szélső lábujjakat. Az erek, anélkül, hogy kidagadtak volna, jól láthatóan kigyóztak bőre alatt. Halántékánál is. És melle felső részén, már amennyit ebből a tartományból a könnyű nyári ruha dekoltázsa látni engedett.

- Már több mint tíz éve, hogy vettük azt a kis házat Vas megyében. Elég olcsón jutottunk hozzá. Nem volt bevezetve a víz, de mi megcsináltattuk.

- Nyugodtan ott merjük hagyni, ha föl kell jönnünk a fővárosba. Ott senki se lop. Az idegeneket pedig figyelik. Ha ott vagyunk, mi is figyelünk.

- Van polgárőrség. Kitettek egy táblát a falu szélén, ennyi lett ráírva: Itt polgárőrség van. A miheztartás végett.

A lány - Vajon elvált-e? - eredetileg szorosan összezárta combjait, de mostanra ez a szorosság szűnőben volt.

- Rá kéne térni valahogy a mézre - gondolja a hős. Pillantása alatt a leány erei mintha tágulnának, rózsaszín derengésbe vesző végeik hosszabbodnának... - Ott sok a virág, gondolom - kockáztatja meg. - Lehet méhészkedni.

- Majdnem minden család foglalkozik méhészettel. Mi már az első évben fölfedeztük.

- Én fedeztem föl. - Ezt a hazahozott leány mondja. Most mindenki őreá tekint. - Akiktől a házat vettük, ott hagytak néhány dolgot a kamrában. Volt egy csupor méz, már eléggé beszárva. - A történet elbeszélője így mondaná: beikrásodva. Ez sokkal jobb szó a csuporban feledett mézre.

- Az ikrás méz azért jó, mert nem folyik le a vajaskenyérről, megáll rajta. - Ezt most a hős mondta. Így jó.

Nézik egymást. Mosolyoghatnának, de nem.

Az elbeszélőre kisfiú korában fél évig egy idős hölgy vigyázott. Uzsonnára vajas-mézes kenyeret ettek. Az idős hölgy tudta, hogyan lehet úrrá lenni a vajaskenyérről lecsurogni kész mézen: mielőtt bármit is a kenyérre kent volna, kis csészében összekeverte a vajat a mézzel, és ez az elegy immár szilárdan tartotta magát a félbarna szeleteken. Lehetett ablakpárkányra könyökölve, lovaskocsit és szemetest bámulva ozsonnázni. A lovaskocsik halkán jártak, mert gumikerekük volt, mint a teherautóknak, és a lovak csöndesebbek voltak, mint a dízelmotor. A szemeteskocsi ellenben nagy zajjal fogadta magába a bádogkukák tartalmát. Ha a kukát görgető köztisztasági alkalmazott megérezvén, hogy bámulják, fölnézett, az elbeszélő lesütötte a szemét. Volt akkoriban egy csokornyakkendője, és az idős hölgyet meg tudta örvendeztetni, ha azzal jelent meg nála reggel.

- Mikor a csupor kiürült, sírtam.

- Pedig amúgy nem síró lány. Mikor az urával volt az a dolog, akkor se sírt.

- Meg amikor a kismadár meghalt, akkor se.

A kisasztalon kalitka, madártalan. Nézik hárman, és csönd van. Enyhe fuvalom a szobalevegőben: mozdul a kerek tükör, és a hős röpke pillanatra a leány szemébe lát. - Vajon mit írtak az útlevelébe: „szeme színe...”? Kékkel övezett barna gyűrű, abban zöld foltok!

- Igen, mert azt nem lehet kibírni, hogy itt élt, velem, és már nincs, nem él. Soha többé.

- Mindig ilyen volt, egész kicsinek is. Ha vásárba vittük, sohase medvecukrot vagy törökmézet kért, mert azt megeszi az ember, és vége, hanem valami maradandót.

- Szentképeket kértem, meg kis szobrokat. Az megmarad.

- Talán még most is megvannak valahol.

- Meg hát. - Szemlátomást örül, hogy az ő lelkének világában járnak. Combjai egy hangyá-nyival még széjjelebb.

Hangyák, ebben a lakásban?! Valószínűtlen. Ugyanakkor nem nehéz elképzelni a puha bőrön kaptató rovar, vagy a celofánnal lefedett befőttesüvegeken kapaszkodó apró fekete lábakat, szimatolgotó csápokat. Bármilyen gondosan töltik a mézet az üvegekbe, valami kis mézmaradék mindenképpen meg kellett, hogy tapadjon a felületükön: hangyaizgalom. És az eltévedt hangya, kétségbeesésében, vagy, ha a csiklandó három pár láb miatt a kéz akaratlan odanyúl, belemélyeszi rágóit a leányba, fegyvere savat freccsent.

- Hol tarthatják a mézet? - kérdi magában.

- Ajánlottak preparátorokat, de egyik se volt bizalomgerjesztő.

- Miért?

- Nem vették elég komolyan a dolgot.

- Nekik az csak egy kis döglött madár volt.

- Értem. - Valóban érti. Az ember meg van áldva azzal a képességgel, hogy osztozzon más lények érzéseiben, de mint ahogy nem nézhetünk egyszerre harminckét tévécsatornát, úgy nem érezhetünk együtt mindenkivel, aki csak közelünkbe kerül. Az emberi érzéketlenség olyan, mint egyes tévéadások kiiktatása. A hős akarva-akaratlan ráhangolódik a volt-nincs madár miatti búslakodásra.

- Aztán találtunk megoldást.

- Mindig találunk megoldást, ha a gyerekünk boldogságáról van szó.

Csönd lett megint. A negyedik emeleten van a lakás, plusz félemelet, az utca zaja csak mint távoli, vészjósító mormogás jut be a szobába. Az ablakok gondosan becsukva mind. A szoba ajtója is, három nagy szárnyas ajtó, kilincsre zárva. Az egyik alighanem a lány szobáját zárja, fönntartották neki, és most visszaköltözött, a másik a szülőkét. A hős a harmadikon át lépett be az előszoba felől jövet.

- Szóval, pityeregtem, de apu azt mondta, veszünk neked mézet, kislányom, ne félj. És bejártuk a falut, végigkóstoltuk a mézeket.

- Az egyik helyen éppen volt pergetés, végignéztük.

Az elbeszélő mohó ember, legalábbis alaptermészete szerint. Ezért is tartja olyan fontosnak, hogy egyik életét aszkétaként élje. De gyerekkorában még csak tétován csillogott rá az aszkétaság fénye, mint délutáni alváshoz bespalattázott szobában a parkettán megbicsakló sugár; tudott órákon át bámulni egy macskák által a veranda lépcsőjére helyezett kígyódögöt, de máskor bizony mohó volt és szeleburdi. Így esett, hogy a kamrában fölnyitott egy üveg mézet, és beleivott. Lassan mozdult a szájhoz tartott üvegben a méz, majd elérte az ajkak, tömör folyam, végighömpölygött a nyelv útján a torok felé... Leszakadt fullánk rejtőzött a mézben, vagy döglött méh, mit a torkos gyerek lenyelt, vagy éppen a tárt szájba, mint bódító barlangba röppent be egy méh vagy darázs - ki tudná megmondani? Mindenesetre előbb éles, majd tompuló fájdalom vette birtokába a nyelv tövét, és lett ott gyorsan növekvő duzzanat, neheztető lélegzetvétel... De aztán a veszélyt elhárította a kihívott és időben érkező orvos, úgyhogy az elbeszélő felnőtt, és éli többszörös életét.

- Igen, igen. (Megint csönd.) Úgy tudom, kegyednek nincs még menyasszonya.

- Nincs.

- Ne vegye rossz néven, hogy érdeklődtünk maga után. Nem semmiség, valakit az otthonunkba vezetni.

Ó, a régi, vészterhes méz! melybe az elbeszélő beleivott az imént földézett mohó pillanatában! azt is ilyen hosszadalmas beszélgetés alkalmával vásárolta az elbeszélő családja egy idős házaspártól. Jókora kert mélyén, egy lugasban kellett ülni, tölgyfa lócákon, és végighallgatni előbb az idős hölgy, majd az idős úr élte történetét. Közben alkalmat találtak arra is, hogy egy-egy finoman elhelyezett kérdéssel megtudjanak ezt-azt az elbeszélő családjának eredetéről és tevékenységéről, valamint az apa és az anya nézeteiről is. - Lehet, hogy ezek akárkinek nem adnak el mézet?! - kérdezte hazafelé menet az apa. Annál az idős házaspárnál - nyugodjanak békében! - se lehetett semmi nyomát látni a mézkészleteknek. Végül, miután bebizonyosodott, hogy méltóak erre a különösen nemes anyagra, egy díszes ónémet szekrény lett föltárva, mely sátorvászonnal takartan állt a lugasban. A polcok roskadoztak a színültig töltött üvegek terhe alatt.

- Ezt a süteményt mézzel sütöttük, természetesen. Nem használunk cukrot. Mint ahogy a középkorban se használt senki. Csak a méz volt édesítőszer, meg nyáron a gyümölcsök.

- Nem is volt olyan sok rossz fogú ember.

- Nekem mind a harminckét fogam megvan - közli a leány, és látni engedi ajkai részében a fehér-zománcú csontképleteket, nyáltól csillogóan. Az ajkak is csillognak, nemrég nedvesíthette őket nyelvével.

- Amikor fölfedezték Amerikát, mohóbbak lettek az emberek, jött a kapitalizmus, kezdett minden elomlani, behozták a cukornádat, rászoktak a cukorra, ugyanazok, akik most a narkóra! Aztán nézhettek, mikor a napóleoni háborúk idején lett a blokád, és nem jött be a cukor... Akkor kitalálták a répacukrot, de mi olyat nem eszünk.

- A cukorrépa sáros.

- A háború alatt volt a melasz, sokan azt ették, hát meg is lehet nézni most a gyerekeiket, milyenek.

Csönd, csönd.

- A mi kislányunk nem kapott cukrot, soha.

- Akkor persze rimázkodott, de most már érti, hogy az ő érdekében történt.

- Minden az ő érdekében történik.

Beszédes szemek. A lány nézi a hőst.

- A mellékhelyiséget merre találom, kérem szépen?

- Az ajtó után jobbra. Van a klozetben kézmosó is. Használhatja a törülközőt. A kislányunk készített tisztát.

Lépések a lakkon. Vajon marad-e nyom, az izzadságtól? Kinyitja, majd maga után becsukja az ajtót.

Ott a vécéajtó, jobbra. És balra hatalmas ónémet szekrény.

Tétovázik a vécé és a szekrény között. A szobából nem hallatszik beszélgetés.

Nem kéne kutakodni.

Ne szólj, ajtó, hogyha nyitlak, ne szólj, lány, ha megcsókollak.

Fent kicsi üvegek, aztán nagyobbak, lent egész nagyok.

Méz mindegyikben. És a mézben...

Az egyik kicsi üvegben törpepapagáj. Mintha élne.

Az egyik nagy üvegben fiatal férfi feje. Vagy csak gyümölcsök? Sárgadinnye, szilva, mandula, télre eltéve? Kinek van türelme így tartósítani a nyár adományait?

A szemek nyitva. Elnéznek mellette. Hátrafordul. Mögötte ott áll az apa, az anya és a lány is. Nem lehetett hallani, ahogy az ajtót nyitották.

- Szalonnával kenik, hetente, hogy ilyen nesztelen...? - Ez villan át a hős tudatán.

- Mondtam, hogy megvan. Megoldottuk.

- A régiek így őriztek meg bizonyos dolgokat.

- Ő a volt férjem.

- Nem volt méltó a kislányunkra.

Becsukja az ajtót.

- Nem kellett volna kinyitnia.

Nézik.

- Mi itt szívesen fogadtuk. Bizalommal.

- A maga idejében mindent megtudott volna.

- Mi a lányunkat olyanhoz adjuk, aki méltó.

Szünet.

- Nem kellett volna kinyitnod.

Az elbeszélő hallgat.

Ott van, persze, a kísértés, hogy elbeszélje a lánynak, akivel él, miféle történetet gondolt ki, de ellenáll.

- Min mosolyogsz? - hangzik a kérdés, ámde ő nem mondja meg, a fejét rázza. Az jutott eszébe, hogy beleszőhetné valahova ezt a félmondatot: „Az asszony mézesmázosan beszélt.” És gondolja: „Minek? Elég, ha én tudom.”

Azután, kisvártatva, megfogalmaz és kimond egy kérdést, igen, úgy is mondhatnók, megkérdi a lányt, hogy az anyag, melynek a férfitest egyszerre termelője, raktárosa és szállítója, az anyag, amelyben emberi nemzetségek tervdokumentációja van tárolva, nos, ez az anyag mézzel elkeverve milyen lehet?

- Hát ezen mosolyogtál! - mondja a lány, szünet. - Van itthon méz.

Állhatatosság

- Ez vele jár - gondolja Birkóczy. - Az utazással. A koránkelés.

Kevés csomagjuk van. Hirtelen jött az elhatározás, hogy utaznak, idő se lett volna alapos mérlegelésre, mit vigyenek, mit hagyjanak otthon. - Így van rendjén - gondolja.

Mintha kitelepítési végzés jött volna, aminek haladéktalanul kell eleget tenni, amiben szigorúan meg van szabva, mit és mennyit szabad magukkal vinni. Egyébként valóban ilyesféle végzés alapján került ide annak idején Birkóczy családja, az ország túlsó végéből, ahogy ők szokták, fájdalmasan és maguk közt mondani: „egy igazi városból” ebbe a „városnak mondott faluba”. A kor, melyben a mesterséges és - akárhogy is nézzük - erőszakos emberanyag-mozgatás szokásban volt, rég elmúlt, de a család mostanáig helyben maradt. Birkóczynak az itteni temetőben porlad apja, anyja, nagyanja; - Majd gondoskodni kell a sírokról - gondolja -, ha úgy alakul.

Éppen alakulhat úgy is, hogy erre a helyre ők nem is térnek már vissza. Vagy csak annyi időre, hogy szétválogassák a holmijukat, mi az, amit még elvinnének innen, mi az, amit esetleg el lehetne adni a környébelieknek, és mi az, amit a szemétként kell dobni, vagy még inkább egyszerűen csak ott hagyni, ahol van, a sorsára: - Lopják el, hordják szét... de hát ebbe talán korai még belegondolni.

Mert csak egy rövid levél jött a nagyapja öccsétől: „Gyertek, ha tudtok. A könyvet hozzátok magatokkal, ha még megvan. Mostantól bármikor jöhettek - arra az esetre, ha nem találjátok itthon, küldöm a mellékelt kulcsot. Szeretettel, Öcsi.”

Öcsinek hívták, mert ő volt a legfiatalabb testvér. Mindenki így szólította a családban, felnőtten és idősen is.

Birkóczy egyetlenegyszer aludt Öcsi lakásában, még gyerekkorában. Osztálykiránduláson vett részt, de útközben belázasodott. - Van itt valami rokonságod? - Nincs. - Senki se figyelmeztette otthon, hogy le kell tagadnia Öcsi bácsit, illetve, hogy ne apelláljon a vendégszeretetére, mégis, ez valahogy benne volt a levegőben. Tapintatosak voltak, persze, de kicsit bizonyára sértettek is, hiszen míg ők egy szűk és kényelmetlen szolgálati lakásban, állandósult ideiglenességben éltek, távol a család eredeti székhelyétől, Öcsi évtizedeken át egymaga birtokolta nagy és kényelmes lakását. Ha csak egy kis önfeláldozás szorul belé, hát megoszthatta volna velük. De Öcsi bácsinak esze ágában se volt rokonaival összepréselve élni, megvoltak a maga szokásai és kedvtelései, melyeket nem szívesen adott volna föl, és ezt a család már abból megértette, hogy nem invitálja őket, tudomásul is vették a dolgot, de azért rosszul esett, nem vitás. - Dehogy nincs - mondta a másik kísérő tanár - Félrebeszél, mert lázas. Van egy bácsikája. Oda kell vinni hozzá. - Birkóczyt faggathatták, nem tudta a címet, telefonszámot, és a tanár hiába lapozta a telefonkönyvet, mert Öcsinek titkosított száma volt. Úgy jutottak a nyomára, hogy a gyerek kinyögte az intézmény nevét, ahol rokona dolgozott, és a tanár, akit nem kötöttek a család íratlan szabályai, a tapintat, egyszerűen odacsörgött. Öcsi nem volt benn, de a titkárnője kapta magát és szolgálati kocsival érte ment, átvette a vacogó Birkóczyt, és elszállította a lakásba. Hideg, esős idő járta akkor, kirándulásra nem a legjobb, de - Birkóczy emlékezete szerint - mire a lakáshoz értek, szétnyíltak a felhők, épp csak egy résnyire, hogy arany foszlányaik között áttörhessen a fény, és hogy a gépkocsi ablakain ülő vízcseppek egyszer csak fölsziporkázzanak, mintha ebben a városban ilyen rücskös és csillogó üveget használnának, ez volna itt a specialitás. A titkárnő otthagya őt a lakásban, miután keresett neki takarót és bebugyolálta, talán meg is csókolta búcsúzóul, ámbar ebben Birkóczy

nem lehet biztos, mert alighogy egyedül maradt, és szédelegve föltápáskodott, hogy pokrócot tekerve maga köré, ahogy nagyanyjától látta, elinduljon fölfedező útjára, betoppant egy újabb nő, igazából inkább lány, néhány évvel lehetett csak idősebb nála, aki aztán ellátta rumos teával, simogatta gyöngyöző homlokát, ajkával méricskélte rajta a lázat, lázmérő nem lévén a háznál, este pedig újabb nők jelentek meg, zene is hallatszott egy távolabbi szobából, bebenéztek hozzá, elaludt és fölébredt, de mintha mindannyiszor más ült volna mellette, más ápolta volna. - Ilyen körülmények között nem csoda, hogy hamar meggyógyultam és nagyon bántam, hogy nem betegeskedhetem még ott egy kicsit - gondolja Birkóczy.

Felhős az ég most is, hűvös van.

- Legalább fölvehetem a pulóveremet - gondolja. - Ritkán van rá alkalom. Pedig ebben érzem magam legjobban. - Valóban, a városi zeneiskolában, ahol órákat ad, meg a bárban, ahol zongorázni szokott, túl meleg lenne az ilyen viselet, és oda nem illő. Otthonra pedig túl szép. - Legalábbis erre az otthonra. - És látja, hogy a felesége is, a fia is kiöltözve szállnak az autóba. Kölcsönkocsi, a munkaadójától kapta. Birkóczy sohasem kért még kölcsön autót, eszébe se jutott volna. Normális körülmények között tele van aggodalommal, most viszont úgy érzi, nem történhet baj, ezen az úton. Néhány hetes Ford, még új szaga van. Felesége lábán fura, magastalpú cipő vagy szandál, valóságos kotornus, eddig sose látta rajta. - Hideg lehet így, zokni vagy harisnya nélkül - gondolja -, bár praktikus is, mert a pocsoltyák fölé emel.

Emlékszik, a ház, amelyben Öcsi lakása van, magában áll, noha eredetileg nem ilyennek épült: le lettek bombázva a körülötte lévő épületek. Hepehupás a terep a ház körül, elvadult gyümölcsfák nőnek rajta és magas a fű, így emlékszik Birkóczy. A vécé ablakán, mely pedig ugyanolyan ablak volt, amilyenek a lichthofok poros és madártetemes homályára nyílnak, benézett az éles peremű újhold. Az ablakot Öcsi félig nyitva tartotta és a párkány belső felén galambpár költött.

A kutyát eredetileg itt akarta hagyni, de az állat olyan magától értetődő nyugalommal mászott be az autó hátulsó terébe, és helyezkedett ott el, hogy nyilvánvaló lett: ő is utazik.

- Hát akkor: mintha itt se lettünk volna.

Alig van csomagjuk. Van viszont egy könyv, egy egészen kicsi könyv, amit valamikor Öcsi adott kölcsön Birkóczy apjának. A család tagjai aggályosan vigyáznak a kölcsön kapott könyvekre, és adandó alkalommal visszaadják őket a tulajdonosnak, ebben az esetben mostanáig nem adódott alkalom. Kicsi könyv, négyzet alakú, a fedélen rajz. Birkóczy maga elé teszi, a műszerfal fölé.

Zakója zsebében pedig a kulcs. Öcsi lakáskulcsa. Régi, igen egyszerű darab, azóta egyre rafináltabbakat készítenek, tekintettel a betörésekre. - Öcsi, úgy látszik, nem tart a betörőktől - gondolja Birkóczy -, és egyébként is, ragaszkodik a meglevőhöz. Ami bevált, amit megszokott, azt nem cseréli ki. - Még nagyanyja mesélte, hogy Öcsinél nem volt festés, mióta - még jóval a háború előtt - megvette a lakást. Bútor vagy kép azóta se lett elmozdítva, úgyhogy nem is jelentek meg a falon az ilyenkor szokásos kosz-sziluettek. - És az az igazság, hogy nem látszik piszkosnak - mesélte a nagyanya -, inkább nemesen krémszínű, tudjátok, ez az igazi écru.

A könyv címlapján a rajz, egy lebegő, szárnyas emberalak, tükröződik a szélvédő üvegén. - Mintha előttem repülne - gondolja Birkóczy.

Utóbbi időben amúgy is fölmerült már benne, hogy el kell mennie a városból. Háború tört ki a szomszéd országban, és sokan átjöttek, menekülők. Köztük zenészek is. Legtöbbjük néhány nap vagy hét után tovább utazott, volt, aki egészen Londonig vagy New Yorkig, de az egyik, egy fiatal zongorista, egyelőre helyben maradt. Nem képzett és mintha ízlése se nagyon volna, összesen két hangerőt ismer, a piano pianissimót és a forte fortissimót, főleg ez utóbbiban dolgozik, az általa kezelésbe vett hangszerekből több évtizedes por száll el. Népszerű lett ez a menekült művész, különösen, hogy nem iszik mást, csak sört, azt is üvegből, nemigen beszél másról, csak a sörről és a falujabeli srácokról, meg a babákról. Ha nincs a háború, Birkóczy akár ítéletnapig klimpírozhatott volna még itt, de az ifjú játékában, mint mondják, ott vannak az aknák robbanásai és a sorsüldözött szívek dobbanásai, az eltávolodott szeretők panasza és minden; - Ezzel sajnos nem áll módomban versenyre kelni - gondolja Birkóczy.

Rátalál egy sebességre, amelyet jólesik tartania. Kicsit szemerkél az eső, egy darabig hagyja, hadd gyülekezzenek a cseppek előtte. Aztán megkeresi az ablaktörlő kapcsolóját, és beállítja a legritkább fokozatot.

- Öcsi bácsi lakásához tartozik egy garázs is - meséli a fiának. - Egész alacsony bejárata van, ha bemész, le kell hajolnod. A háború előtt volt egy autója. Egy DKW, azt hiszem. Rendeletet hoztak, hogy a gépkocsikat ezentúl a nemzet használja, mindet be kell szolgáltatni. Öcsi bácsi bezárta a kocsit a garázsba. A kulcsot eltette valahová. Másnapra elfelejtette, hogy hová. Évekig nem került elő. Igaz, autózni se lett volna tanácsos. Meg benzint se mindig kapott volna hozzá. Az utóbbi időben filmesek szokták bérbe venni. Nagyon kérték, hogy adja el. Állítólag olyan a motorja, mint az új. Lehet, hogy már eladta.

- Akkor van egy üres garázs - mondja a fiú. - Nem bírsz gyorsabban menni?

- Tetszik a motor hangja - feleli Birkóczy -, ezen a fordulaton. Figyeled?

- Aha.

Hosszan egyenes az út. Kétoldalt ritkás, egyenetlen fásor. Föltűnik mögöttük egy fehér Lada.

- Meg fog előzni - mondja Birkóczy felesége.

Valamivel tényleg gyorsabb a Lada. Lassan beéri őket. De nem egyenletesen közeledik, állapítja meg magában Birkóczy, hol beletapos a gázba a vezető, hol meg lassít, mintha kihagyna a figyelme, talán beszélget vagy vitatkozik. - Vagy - gondolja -, azért nyomakszik rám időnként, hogy menjek gyorsabban. Hogy versenyezzek vele. Vagy ismerjem el, hogy ő a nyerő, és húzódjak félre az útjából. Valami gesztust vár tőlem - gondolja, és nem csinál semmit.

A felesége onnan való, abból a városból, amelyet most maguk mögött hagytak. Nem tetszettek Birkóczynak az ottani lányok. Őt találta messze a legszebbnek. És a városban nem is volt kapcsolata más nővel soha. Két úgynevezett kalandja volt még, mindkettő olyankor, amikor zenélni volt más városokban.

- Nagy franc ez a te Öcsi bácsid - mondta egyszer a felesége, talán két évvel ezelőtt. - Jöttek odaátrol, egy család, és a férj állítólag rokonságban áll vele. Én a feleséggel barátkoztam össze. Kedves nő, csak túlságosan büszke. Azt mondja, Öcsi beígérte nekik, hogy odaköltözhetnek hozzá, ha áttelepülnek. Na én persze nem mondtam, hogy mi is a rokonai vagyunk, és nekünk is járna a segítség. Azt mondja, egyszer megígérte: övék a kérő, de azóta valahogy nem jön a hívás. Minden hónapban várják. Most már mindenképp átjönnek. Ha kell, szállodában laknak, amíg rendeződnek a papírjaik. Mert az Öcsi bácsi lakását, azt mondja a nő, azt is csak

ideiglenesen gondolták, egy-két évre. Eladják és továbbállnak Németországba vagy Svájcba. Azt mondja, egy ideje már a leveleikre se válaszol. Ha telefonon hívják, a vonal megszakad. Szerintük leteszi. Nagy franc, az biztos.

Ahogy a felesége nem árulta el a külföldi nőnek, hogy rokonságban áll Öcsivel, úgy Birkóczy se mondta el a feleségének, hogy ő is hallott valamit a bácsiról. Ez nemrég volt, alig néhány hónapja. Átutazó emberek beszéltek a bárban, hogy van ez a muksó, aki egész életében rajongott a nőkért. Most, hogy nem tud már kefélni - hallotta Birkóczy -, egy fiatal nőt fizet, hogy nyalja a seggét. A muksó azt mondja, az érzékiség nem szűnik meg azzal, hogy valaki impotens lesz. Meg kell találni a módját, hogy kiélje a vágyát az ember. Minden pénzét erre költi. Már a dolgait adogatja el - mesélték. Akkor mondott le végleg arról, hogy valaha Öcsi bácsi lakásába kerülhet.

- Azért én a szőnyegemet szeretném majd átvinni - mondja Birkóczy felesége. - Legyen az embernek egy szép, meleg szőnyege.

- Ott perzsaszőnyegek vannak - veti ellene Birkóczy. - Minden szobában, kivéve, ahol táncolni szoktak. Van, amelyik kétszáz éves.

- Jó porosak lehetnek. Meg kopottak. Majd foltozhatom!

- Ezek nem kopnak el csak úgy - mondja Birkóczy. - A perzsák.

Van ott egy zongora is. Ezt nem csak abból gondolja, hogy emlékszik, valaki zongorázott, míg Öcsinél betegeskedett, de a múltkori ember említette, hogy a háború előtt, mikor nagy élet volt abban a lakásban, egy híres bohémánya, oda jártak az úriasszonyok és -lányok egy kis rosszkodásra, és ha teherbe estek, a társaság nőgyógyász tagja a zongorára fektetette őket, és míg a többiek táncoltak, gyertyafény mellett, dalolva végezte a küretet. Állítólag nem lett baja egyik hölgynek se. Becsöpgött a hurokba a vér. Becsületére legyen mondva, a muksó a háború alatt embereket bújtatott. Tőle nem is vittek el senkit. Az volt a béke szigete. Egy emelettel följebb bujkált az apám testvére, őt megtalálták és megölték.

Megelőzi őket a fehér Lada. Kölsönösen megbámulják egymást. Hasonló család: apa és anya, csinoska lány és kutya. A kutya kidugja fejét a hátsó ablakon, és csahol.

- Sikerült pont a kanyarban előzniük. Végtelen hosszú egyenes út volt, de nekik itt kell előzni. Nem is láthattak előre - gondolja Birkóczy. - Majd meg kell állnunk benzinért. Meg valami ennivalót is vehettek. Ha éhesek vagytok - mondja.

A benzinkútnál ott van a Lada, üresen.

Felesége és fia bemegy a boltba ételért, míg Birkóczy tankol.

- Lehet fogadni - mondja neki egy ember. Talán a kutas? - Itt, nálunk.

- Köszönöm, inkább nem.

- Mindenre. Kutyaviadal? - kérdi az ember, biztatóan. - Nyilván érdekli. Kezddet egy szerényebb összeggel, mondjuk -

- Nem gondolom, hogy fogadom kéne - vág közbe Birkóczy.

- Kiállhat a saját kutyával is. Látom, jó karban levő, erős állat. Az úr, a másik kocsival, bevetette. Hallja? - Valami morgás, nyüszítés valóban hallatszik a közelből. - Jöjjön! Ha belenéz, tuti, hogy kedvet kap.

- Befejezném a tankolást.

A családja még mindig a boltban. A tank színültig tele. Kiderül, hogy ennél az embernél kell fizetni. Gondolja, ha rendes borraivalót ad, békén hagyja.

- Látom, van pénzünk - mondja a kutas. - Semmi akadálya, hogy hódoljunk a sportszenvedélynek és fogadjunk - teszi hozzá, kedélyesen. - Jó kis kocsi! Ezzel lehetne egyet fordulni. Ha riasztom a srácokat, kiállnak a kereszteződésekre és lezárják, amíg tart a futam. Nyilván szeretné kipróbálni, hogy mit tud. Mindjárt adom a visszajárót.

De nem adja.

Birkóczy a pasas válla fölött a shop felé pillantgat. Csak a Ladásokat látja jönni. Kutya nélkül. A lány a szemét nyomkodja egy zsebkendővel.

- Nem kell a szívére venni, kislány - vigasztalja a kísérőjük. Hasonlít a kutasra. - Talán a testvére - gondolja Birkóczy.

- Nálunk jó kennel van. Eljön egy hónap múlva, választ egy édes kölyköt. Fölneveli. Azt nem lesz könnyű megszorítani, garantálom.

- Revansot kérek - mondja a Ladás.

- Rendicsek - mondja a kísérő. - Autó?

A férfi már indulna is a kocsijához, de a nő megelőzi: - Azt mondta a...

- A feleségem.

- A kedves felesége azt mondta, hogy szeretne megmérkőzni velem. Valami ügyességi számot mondott.

- Anita! - kiált a kísérő. - Középtermetű, rövidszoknyás nő lép ki a ház mögül. - A hölgy kiáll veled.

- Jó, de aztán jönnek a lóerők! - mondja a Ladás. Zsebéből bankjegyeköteget húz elő. Hogy milyen címetet emel ki és ad át a kísérőnek, Birkóczy nem látja. - Ha az én nejem győz -

- Ötszörösen fizetek - mondja a kísérő.

- Jöjjenek - tárja terelő mozdulatra a karját a kutas -, a helyszín itt van ötven méterre. Finom sörkorcsolyáink vannak és csapolt sörök. Azt nem mondom, hogy ingyen adjuk, de el fognak csodálkozni, milyen jutányosan.

- Nagyon kedves - mondja Birkóczy -, de mi mennénk is tovább. A visszajárót, ha lenne szíves, és -

- A felesége meg a fia épp ott van, ahová mind megyünk - szól Birkóczyhoz az Anitának mondott nő. - Az itteni vécé felújítás miatt zárva tart, és át lettek irányítva abba a házba. Jöjjön, ott megtalálja a családját!

- Megnézi a nagy összecsapást - fordul a Ladások kísérője most Birkóczyhoz -, iszik valamit, bekap egy falatot. Enni csak kell, nem igaz?! És hogy ne unatkozzon, tesz egy tetszés szerinti összeget valamelyik amazonra. Jól mondom?

- Jól - mondja a Lada nőutasa. Testre tapadó, csillogó nadrágot visel (- Ezt az anyagot úgy hívják, hogy lurex - gondolja Birkóczy) és fehér pólót. Mintha fekete rúzzsal hangsúlyozta volna őket az asszony, mellbimbói sötétén domborodnak elő.

Megindulnak, egy murvával fölszórt telken át a ház felé. Közönséges, félkész ház, egyetlen furcsaság, amit Birkóczy észrevesz, hogy a vakolatlan téglafalon, ahol bergmancsövek szoktak húzódni, itt futófény színes műanyag vezetőke feszül és villog.

Van a szoba közepén egy asztal, nem különösebben nagy, de igen masszív. Az egyik fal mentén, elemes bútorokon italok és poharak. Az ablak előtt jókora hordókban szobanövények. Körben fotelek, kanapék. - Úgy látszik, nagyobb társaságok is össze szoktak itt gyűlni - állapítja meg magában Birkóczy, és örömmel fedezi föl az övéit. Tányér van a kezükben, mellettük pohárban ital. Ha jól látja, tepertőt esznek, vastag szelet kenyerekkel.

- Jól van! - mondja Birkóczy felesége - ígérték, hogy szólnak neked. Ezt megnézzük, aztán mehetünk is tovább. Kérsz?

Birkóczy nem evett aznap még semmit. Elvesz egy tepertőt, kenyeret is tör hozzá a felesége tányérjáról. Leül mellé. Ugyanolyan karosszék, mint ami nekik volt, a mostani garnitúra előtt. Hogy örültek annak, amikor a régi helyébe meg tudták venni! - És hogy utáltuk már a végén - jut eszébe. - Pedig ez a garnitúra se sokkal hitványabb a mostaninál.

Zene is szól, autóhangszórók vannak a falakra függesztve körben. Valami régi nóta, új hangszerezés.

- Kedves kötelességemnek teszek eleget - emeli meg a hangját a kutas (- Ki lehet közben a kútnál? - tűnődik Birkóczy -, hát mind átjöttek! Lehet, hogy van még emberük?) -, üdvözlöm tisztelt vendégeinket. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy részt vesznek játékunkban. Egyúttal kifejezem részvéteket az elhunyt blöki miatt. De az élet megy tovább, és én se akarom nyújtani a sódert: következik az ügyességi verseny.

Udvariasan a kezét nyújtja a lurexnadrágos nőnek, és az asztalhoz vezeti. Közben a másik ember, akiről Birkóczy azt gondolja, hogy emennek testvére, bakot tart. A nő belelép a fölkínált marokba, majd az asztalra hág. Üdvözlésképpen az égnek emeli karját, majdnem eléri a mennyezetet. - Sokkal magasabb versenyzők nem léphetnek föl itt - gondolja Birkóczy. - Éljen, éljen! - kiáltja a Ladás. Birkóczy csodálkozva hallja, hogy a neje csatlakozik az éljenzéshez, aztán látnia kell, hogy az asszony a retiküljéért nyúl és pénzt vesz elő. - Ráteszem - mondja. - Öt az egyhez!

Fölsegítik a hazai versenyzőt is az asztalra. Magastalpú cipőt visel mind a két nő, ugyanolyan, mint Birkóczy felesége. Nem ismerteti senki a szabályokat, úgy látszik, ezek általánosan ismertek. De hamarosan Birkóczy előtt is világossá válik: megállnak egymással szemben, úgy, hogy elérjék egymást, de túl közel se kerüljenek; cipőtálpukat körberajzolják krétával (látszik az asztalon némely korábbi lábak elmosódóban lévő körvonala), a vonalból nem szabad kilépni, illetve az a cél, hogy az ellenfelet a játékos kilépésre kényszerítse.

Van egy méteres alumíniumcső, kötélrészben himbálódzik. Az egyik férfi megüti, csengése hamarosan bűgössé mélyül, hosszan zeng, Birkóczy ámultan hallgatja. Sokáig nem is a küzdőket figyeli, hanem a gongként funkcionáló csövet. A vendég versenyző bőre barna és csillogó, az izmok, ahogy a karján és lábszárán meg-megfeszülnek, tisztán kirajzolódnak alatta.

A hazai versenyző - Anitának hívják, legalábbis ezt a nevet hallani, ahogy hívei biztatják - puhább alkatú. Vastag combok és karok. - Az ilyen karok házi munkák közben erősödnek, és szalonna, kenyér, sör táplálja őket - gondolja Birkóczy. Megállapítja, hogy ennek a nőnek rövidebb a lába és nagyobb a feneke. Most a javára válik: alacsonyabban van a súlypontja, tehát nehezebb kibillenteni. (- Az ilyen segget úgy hívják, hogy porbafingó - gondolja.)

Nincs megkötvé, hogy milyen eszközökkel dolgozhatnak. Előfordul lökés és csípés, karate- és bokszt-ütés. Leginkább mégis afféle birkózás ez, fogáskeresés, nyomakodás. Mosolyogva küszködnek. Pedig félő, állapítja meg magában Birkóczy, hogy aki kibillen, az nem ússza meg a vereséget jelentő ellépéssel, de le is zuhan az asztalról. A hidegburkolatra.

Percek óta tart a játék, és még zúg a cső. - Milyen jó kis gongjuk van ezeknek! - A nők mintha fáradnának már. - Lehet, hogy döntetlen lesz? - leeresztett karral, lihegve állnak szemben.

- Gyüttment kurva - mondja a helyi.

A vendég keze lendül: tökéletes pofon a helyi arcán. Ám nem sokáig örülhet, rövid, de acélos szorítású ujjak kapnak a hajába, és lerántják. Sikít. Ahelyett, hogy belecsimpaszkodna a helyi versenyzőbe, és legalább magával rántaná, döntetlenre mentve a találkozót, a fejéhez kap: kibillen, lezuhan az asztalról. Nem esik a földre, annak köszönhetően, hogy a kutas testvére elkapja és ölében tartja.

Míg a kutas meg a férj sört hörpintenek az izgalmakra, a kutas testvére csillapítja a síró, remegő asszonyt. - Jöjjön, fönt van egy szoba, ott lefekhet. Szépen kipiheni magát. Jó nagy ágy - teszi hozzá -, kényelmes.

Nincs ellenvetés. A karjában tartva elviszi a nőt.

- Akkor hát... Következik az autóverseny!

- Előbb, ha lehetne - mondja Birkóczy, aki, maga is csak most veszi észre, nem ette meg a tepertőt és kenyeret sem - a visszajárót legyen szíves, és már itt se vagyunk.

- Máris?

- Máris. Nagyon sajnálom, de...

- Nekem van egy fölvetésem - mondja Birkóczy felesége. - Ha én kihívnám a hazai versenyzőt... Persze csak ha nem fáradt.

- Dehogy! Most kezdek belejönni.

- Meg kell menteni a gyüttmentek becsületét - mondja Birkóczy felesége.

- Úgy van - mondja a Ladás. Visszaül. - Én is fogadok a gyüttment csajra.

- Én nem - mondja Birkóczy.

- Nem?

- Nem.

Birkóczynak mehetnékje van, föláll. - Gyere - mondja a fiának.

- Hát ember vagy te? - kérdi tőle a kutas. - Te nem vagy ember. Legalább addig maradj, amíg...

Birkóczy felesége nem várja, hogy fölsegítsék, maga mászik föl az asztalra. Most a Ladás emeli a gongot, nincs mese, kezdődik az újabb meccs. Birkóczy hagyja, hogy a kutas lenyomja a fotelbe, a fia meg az autós lánya közé. Eszébe jut, hogy a felesége sportolt, dobóatléta volt. Megyei szinten versenyzett. - Nem is esélytelen - gondolja. - Csak a hajára vigyázzon! nehogy úgy járjon, mint az előző nő, akinek a szép, laza frizura lett a veszte...

Böködik egymást, minthogyha tör lenne a kezük, igen, valósággal vívnak. - Fájdalmas lehet - gondolja Birkóczy -, és meg csak föl se szisszennek. - Eleinte a vállakat szurkálják, aztán jönnek a hasra célzott ütések. De nem kímélik a melleket sem. - Ezek - gondolja Birkóczy - nem tisztelik egymásban a nőt. - Látja föl villanni a felesége szemében azt a tüzet, melyet csak néhányszor látott, ismeretségük kezdetén, például amikor először zongorázott neki, és nyilvánvaló volt, hogy hamarosan lefekszenek egymással. Emlékszik, ilyenkor felesége testében hatalmas erők dolgoznak. Annak idején csatakosan birkóztak az ágyon. - Igen - állapítja meg -, ez az összezsapás kétesélyes.

Fogásba mennek. Birkóczy felesége kapja el először az ellenfél nyakát. Úgy látszik, itt mindent szabad, csak hogy kilépésre bírják a másikat... (- Ezt a számot úgy hívják, hogy kiléptető - gondolja Birkóczy.)

Szívósan védekezik a helyiek üdvöskéje, le tudja fejteni a nyaka köré font ujjakat. És ha már markába fogta Birkóczy feleségének ujjait, nem ereszti azokat, nagyot ránt rajtuk. Hallani, ahogy megroppannak a csontok, és kifordulnak az ízületek. Az asszony térdre rogy. A magas cipőtálpak kifordulnak, a bokák megbicsaklanak. Vesztett.

Két könnycsepp buggyan elő a szemek szélén, miközben maguk a szemek mereven néznek Birkóczy felé, és valamit bizonyára mondanak is, amit Birkóczy nem ért. Abban a helyzetben, amiben most van, nehéz lehet magát megtartani, remeg a teste. A kutas odalép, nagy tenyerével megtámasztja. Birkóczy felesége fokozatosan elernyed, belenehezedik a kutas karjába, és lassan Anita, a győztes is elengedi.

- Nem biztos, hogy törés - mondja biztatóan a kutas -, lehet, hogy csak ficam. Vagy hogy egy része törés, egy része ficam. Délután jön a körzeti orvos, addig itt kéne maradnod.

Nem hangzik ellenvetés.

- Fölviszlek. Biztosítunk neked egy szép szobát. Jó? Vagy előbb egy kis piát?

- Egy kicsit - mondja az asszony, és szokatlan helyzetben álló ujjait nézi.

- Ne próbáld mozgatni - tanácsolja neki Anita. - Jól küzdöttél. Majdnem sikerült legyűrnöd.

- Köszönöm.

- Szép volt - mondja a Ladás. Némileg türelmetlen: szeretne már a volánhoz ülni.

A kutas tartja Birkóczy feleségének szájához a poharat, és itatja. Az asszony igencsak szomjas lehetett: az utolsó cseppig magába fogadja a sört.

- Mehetünk?

Az asszony bólint. A kutas lassan, vigyázva megemeli.

- Egy pillanatra! - mondja az asszony. A kutas megáll. - Gondolom, ti tovább mentek.

Csend.

- Üdvözlöm Öcsi bácsit. - Birkóczy föláll, és megsimogatja a felesége haját. - Menj csak - mondja még az asszony -, te kis állhatatos herceg. - Még rámosolyog a fiára: - Légy jó!

Ott maradnak: a Ladás és a lánya, illetve Birkóczy és a fia.

- Beszállhatnál te is a versenybe!

- Nincs kedvem - mondja Birkóczy. Az az érzése, hogy valamit még meg kéne beszélnie a feleségével. Utánamegy. Sehol senki, fölmegegy a lépcsőn. Nem sajnálták a faanyagot, jó vastagok a fokok. Az emeleten keskeny folyosó. - Merre lehetnek? - tanakodik.

Egy félig nyitott ajtó mögül csobogást hall. - Fürdőszoba? - benyit, arra számítva, hogy ott találja a feleségét. A lurexnadrágos nő van benn, a vécén ül. De hol az a lurex? Csak egy nagy, kockás férfiing van rajta. Víz, bőséges sugárban. A hang kongva, bűgva száll föl a porcelán-csészéből. - Mintha a gong, az alumíniumcső zengene itt fenn tovább - gondolja Birkóczy.

- Elkezdődött már az autóverseny? - kérdezi a nő.

- Azt hiszem, még nem.

- Lenne egy kérésem.
- Igen?
- Vigye el a lányomat.
- Nem is tudom...
- Legyen szíves. Remélem, még nem ültette be maga mellé a férjem.
- Nem akarnék beleavatkozni...

Egy keserves mosoly az asszony szája sarkában, talán az veszi le Birkóczyt a lábáról. - Na jó. Ha még itt van, elviszem. - Egyszerre megérzi, hogy neki is vizelnie kell. - Ne húzza le! - Míg vizel, rájön, hogy nem lenne illő most bemennie a feleségéhez. - Viszontlátásra!

- Viszontlátásra! És köszönöm...

Odalenn csöndben vannak. A Ladás föl-alá jár. Anita elfekszik az asztalon és piheg. - Ezek szerint belőle is sokat kivett a két összecsapás! - A fiú és a lány kólát iszik, szívószállal.

- Gyertek - mondja Birkóczy. - Te is... Anyád azt üzeni, szeretné, ha átülnél hozzánk.

A lány engedelmesen föláll. A Ladás nem emel kifogást.

- Hát a visszajárót, azt itt hagyom maguknak - mondja Birkóczy, belátván, hogy ezt az összeget le kell írnia, mint veszteséget.
- Mennyi? - kérdezi Anita.
- Négy száz.
- Várjon! - le se szállva az asztalról kihúzza egy fiókot, és előkotor néhány érmét. - Tessék. És jó utat!

Elállt az eső, és úgy néz ki, hamarosan kisüt a nap. A kocsiban a kutya álmatagon emeli meg a fejét közeledtükre. - Talán meg se mozdult egész idő alatt - gondolja Birkóczy.

- Hova üljek? - kérdezi a lány.
- Ahova akarsz - mondja a fiú. - Üljlél apa mellé. Szórakoztatni kell a sofőrt.
- Helyezkedjete el kényelmesen - mondja Birkóczy, és indít. - Most már nem akarok megállni.
- Enni se?
- Enni se.
- De még ma nem is ettél semmit.
- Nem bánom - mondja Birkóczy. - Hát akkor: mintha itt se lettünk volna! - Kikanyarodik az útra. - Ott fogunk enni. Öcsi bácsi lakásában. - De vajon jól teszi-e, tünődik, hogy magával viszi ezt a teremtést? Nem ronthat-e el valamit a jelenléte? - Valamit, ami sok éven szolgálta Öcsit, és most, mikor nem is számítottunk rá, úgy néz ki, hogy a miénk lesz...? - morfondírozik magában. - De hát ő is befogadott embereket, akik rászorultak!
- Majd én csinállok ennivalót - mondja a lány halkan.
- Tudsz főzni?
- Néhány dolgot.
- Hány éves vagy?

- Tizenhat.
- Palacsinta?
- A palacsintát azt sütik.
- Tudsz palacsintát sütni?
- Tudok. Akarod, hogy süssek? Mikor fogunk odaérni? Kell hozzá liszt, tej, tojás, szóda, víz, olaj, cukor, só. Meg a töltelék.

Friss dió

Esős, szeles augusztus. Elmegyünk nyaralni, hogy a pénz kárba ne vesszen, de egyszer se fürdünk. Maradtunk volna Budapesten, jobban jártunk volna, azt gondolom, de nem mondom. Ha maradunk, akkor se biztos, hogy eljárunk moziba, kiállításra, vendéglőbe. Klára alig várja mindig, hogy kiszabaduljon végre a városból. Ennyi legalább jár neki. Nem szólok.

Azt hiszem, jobb lesz, ha lejár az idő, és hazamehetünk.

De mikor vége, nagyon közel van már az iskola. Emlékszem, túlfőntül élesen emlékszem, hogy fordult rosszra a kedvem gyerekkoromban mindig, ha augusztus lett: már csak négy hét az iskoláig, már csak három... Mint a feldobott kő az ember nyáron, július végén magasan a tetőpontra, és utána csak zuhan már: két hét, egy hét! Szinte megkönnyebbülés, amikor végképp vége van, és be kell az iskolába menni.

A gyerekek nem tudják, hogy nekem, a tanárnak szintén keserű gyümölcsöt érlel a szeptember. Jó is, hogy nem tudják. Kié keserűbb, lehetne veszekedni fölötte. Szokásos szócséplés osztályfőnöki órán.

De huszonegyedikén megmondom. Klárának mondom meg. „Fáradt vagyok.” Klára a feleségem. Hivatalos kapocs köztem és a világ között.

Másnap bemegy, és megmondja. Korrektek vagyunk, még hívhatnak valakit a helyemre.

„Fáradt vagyok.” Nem tudok mást mondani, amikor Klára kérdez, amikor újra kérdez, amikor akárki kérdez. Hogy ő mit mond, kinek és hol, nem tudom.

Nekem azt mondja, barátnője tud egy meglepően okos és kedves orvost, és már beszéltek is telefonon. Érdekl az esetem, úgy érzi, szimpatikus leszek neki, szeretné, ha beszélgetnénk.

Nem egészen könnyű, de beszélgetek. Aztán az orvos, aki engem nem lep meg, mert se különösebben okosnak, se kedvesnek nem érzem - mikor is volt utoljára, hogy valaki meg tudott lepni az okosságával vagy pláne a kedvességével...? -, szóval az orvos azt mondja, maradjak benn, ez csak egy javaslat. Kéne még beszélgetnünk, sokat beszélgetnünk, egyrészt, másrészt pedig az ilyen fáradtságérzés olyasmi, amit nagyon jól lehet befolyásolni tablettákkal, és neki vannak ilyen tablettái. Kláránál pedig, mit ad Isten, van egy kis táskája a dolgokkal, amik kellhetnek nekem, amíg bent vagyok.

Persze, amíg.

Csak amíg.

Persze.

Igyekszem jól viselkedni. Az arcát odatartja, és én megpuszílom.

Már nem lehet mit csinálni.

Pedig tényleg fáradt vagyok, és egyre fáradtabb.

Néhány nap után meg kell kérdeznem magamtól, nem követtem-e el valami igen nagy hibát. Végül is be vagyok zárva, ehhez képest az iskola annyira rossz?

Egyébként az iskola szakasztott olyan épület, mint az elmeorvosi intézet. Szerintem a kövek ugyanaból a bányából jöttek, és ugyanazok a munkások faragták őket, az ablakokra ugyanaból a gyárból hozták a kilincseket, ugyanazok a kovácsok szereltek eléjük rácsokat. Kór-

terem, tanterem. Nyugalmam tettetem. Szerintem elég rosszul, de nem figyelnek rám itt sem élesebben, mint ahogyan Klára figyelne vagy a tanítványaim. Azt mondom magamnak, nem tudnék már előttük állni és beszélni.

Az orvos, ahogy én látom, az is fáradt némileg. Talán azért nem viszi túlzásba a velem való beszélgetést.

Kérek Klárától walkmant, amikor egyszer látogat. Szabad behozni. Nem hiába viselkedem annyira példásan.

A fogammal pucolom le a szigetelést a drótról, és kivárom, amikor egy reggel mindenki tisztálkodik, és bedugok a csillogó végekből egyet a konnektor jobb lyukába, egyet a konnektor bal lyukába, egyet a számba, egyet a végbelembe.

Szeptember vége van, friss diók állnak a doktor asztalán, amikor Klára bemegy hozzá. Megérdeklődni, hogy áll a gyógyulásom. Boríték előkészítve persze. A doktor egész idő alatt ököllel csapkod egy diót az asztallapon.

Fáj az ökle, tapogatja. A dió nem akar összetörni. „Nehéz dió, a kurva életbe. A maga férje meg agyonüti magát villannyal.”

Mindig utáltam, ha valaki összekeveri a szólásokat. Kemény dió, azt kellett volna mondania.

Levegőt venni

Ha betöltöttük negyvenedik évünket, a magasságunk százhatvannyolc centi, a tömegünk hetvenöt kiló, akkor tudhatjuk, hogy hacsak valami előre kalkulálhatatlan esemény közbe nem jön, egy év múlva éveink száma negyvenegy lesz, a magasságunk még mindig százhatvannyolc centi, ugyanakkor tömegünk, a harminckilenc éves korunkban mért hetvenhármat tekintetbe és a növekedés ütemét állandónak véve hetvenhét kilogramm lesz. De megfelelhetünk-e elhízottan a fitt férfiaság eszményének? A tendencia kedvezőtlen.

Ha elszánjuk magunkat, és reggelenként úszni járunk, a tendenciát negyedéven belül megállíthatjuk, azután megfordíthatjuk. Szerencsére vannak most már rendes uszodák, ahová az igénytelen emberek, a jegyáraknak hála, egész egyszerűen nem jutnak be.

A reggelit kihagyjuk, legalább nem kell a gyereket hallgatni. A feleséget se.

Ha a pénztárosnő nem az a régi dizájn, hanem fiatal és ápolt, abból már láthatjuk, hogy jó úton járunk. Bérletet váltunk. A gyomrunk korog. Kabinban vetkőzünk. Van új táskánk, benne új fürdőköpenyünk, törülközőnk, sapkánk, papucsunk és úszónadrágunk, egységesen Speedo.

Ha a víz hidegebb is, mint vártuk, töretlen tempóban belegyaloglunk, és aztán neki az első hosszúnak. Az a jó, hogy itt csak hossz van és sosincs rossz, ez jut eszünkbe. Félretesszük, adandó alkalommal másokkal megosztjuk. Örömmel nyugtázzuk, hogy a gyomorkorgásnak vége. További kedvező körülmény, hogy itt nincs labdázás, nincsenek oldalról beugráló és fröcskölő kamaszok. Nemrég mi voltunk kamaszok, és amikor oldalról a hosszazó gerontók közé ugráltunk, azok azzal vigasztalhatták magukat, hogy nemsokára a mi szemünkbe lesz fröcskölve, de tévedtek, mi megúsztuk ezt is. Bár talán egy úszószemüveg mégsem ártana, minden eshetőségre.

Kevesen vannak benn. Ha ennél kevesebben úsznak, az már medenceszerűtlen volna, és zavaros. Nem mintha nem tudnánk elképzelni, hogy egy estére kibéreljük az egész medencét csak és kizárólag magunknak. Kivetethetnénk a sávelválasztó köteleket, úszhatnánk saroktól sarokig. Mint ahogy a képernyőket mérik, tizenöt zoll, tizenhét zoll. Mennyi lehet ez a medence átlóban és méterben? Becsléseket készítünk.

Ha gyorsabbak vagyunk, mint egyik-másik úszó, azok mellett időnként elhúzunk. Akad olyan is, aki minket előz le. A színes sapkafoltok, amik előttünk voltak, megfordulnak, és jönnek szembe velünk. Mihelyt falat értünk és megfordultunk, azok, akik mögöttünk voltak, egyszer csak szembe kerülnek, és arcuk lesz. Idővel megismerjük őket. Ami nem jelenti azt, hogy köszönnénk is egymásnak.

Ha sikerül az időt úgy kiszámítani, hogy pontosan kilencre az irodánkban legyünk, titkárnőnk parfümje és frissen főzött kávé illata fogad. Egységesen olasz a kávé, a kávéfőző, a csésze és a tejszín. Közöljük titkárnőnkkel: kiöntheti. Nem akarjuk, hogy kilyukadjon a gyomrunk. Ezentúl reggel nem fogyasztunk kávé. Egész délelőtt érezzük az izmainkat, sejtjeink úgy követelőznek, mint dolgozóink a fizetésemelésért. Majd ha megérdemlitek, válaszoljuk. Kiabáljatok csak, lesztek ennél éhesebbek is. A leépítési terveinkről hallottatok már? Jólesik majd az ebéd, gondoljuk.

Nem tévedtünk, hogy is tévedhettünk volna? Az ebéd, amit székházunk közelében egy kicsi, de igényes helyen fogyasztottunk el, jólesik. Ebédről visszajövet, az előcsarnokban szembejön velünk az egyik arc, aki reggel a vízben többször is, fürdősapka nélkül látszik, hogy a haja épp elkezdett őszülni, de nagyjából egyidősek lehetünk. Aktatáska van nála. Mosolyog. Rákő-

szőnünk: szervusz. Valami ügye lehetett a cégünknel, érdekes, hogy épp ma tolja be a képét, mikor a medencében is találkoztunk.

Mosolya tágul. Biccent: szervusz. Kellemes mély hang. Az arc se nem húsos, se nem sovány. Utáljuk a sovány arcokat. Az is kellemes, hogy nem állít meg, nem adja elő, mi járatban volt nálunk. Nyilván tudja, hogy félëve mi irányítjuk a céget. Kérhetné a közbenjárásunkat, de nem. A vízben fekete fürdősapkát viselt. A miénk fehér.

Ha másnap hajnalban az a feketesapkás cimboránk megint ott van a vízben, és jön szembe, rámosolygunk, és azt mondjuk: szervusz. Megállapítjuk, hogy ő kicsit előbb szokott érkezni, mert amint úszni kezdtünk, mindjárt találkoztunk.

Tervünk az volt, hogy két hosszal többet teljesítünk, mint elsőre. A tervet végrehajtjuk.

Cimboránkkal az öltözőben nem találkozunk. Annál inkább odabenn a cégnél. Saját irodánkból kijövet, ahogy a mosdó felé sietünk, halljuk, hogy valaki ránk köszön: szervusz. Mondjuk válaszképpen, hogy szervusz, és ahogy hátranézünk, ott van egész közel az arc, békésen mosolyog, mi több, őszintén örül, hogy megint láthat. Szeme pontosan egy magasságban a miénkkel. Szép, arányos termetű kis ember. Hát, mondjuk, megüünk pisilni. Alighogy kimondjuk, eszünkbe jut, mennyi vicces dolgot felelhet erre a cimborára. És hogy azt akkor nekünk végig kell hallgatni, hozzá jó képet vágni. Kellemes meglepetés, hogy kihagyja. Oldalról látjuk, mosolyogva megy a folyosón tovább. Úgy jár hozzánk, mintha hazajárna. Egyszer majd megkérdezzük, melyik cégtől van, és elégedett-e velünk mint partnerrel, határozzuk el pisilés közben. De az az „egyszer” semmiképp sem úszás közben lesz, gondoljuk át a dolgot, amíg kezét mosunk. Még hogy egymás mellett ússzunk, és tempózás közben tárgyaljuk meg üzleti ügyeinket, nehogy már!

Izomlázunk tartósnak mondható. Ennek így kell lennie, állapítjuk meg: a változtatás szükségzerű velejárója.

Ha mindennap két hosszal többet akarunk teljesíteni, és irodánkba sem akarunk később érkezni a szokottnál, akkor egyre korábban kell otthonról elindulnunk.

A nap viszont később kel fel. Sötétben hajtunk ki a garázsba. Hűl az idő, hideg a kilincs, de a gyújtásra beindul a fűtés és a zene. A fürdő ablakai párásak. Valamivel kevesebben vannak. Ha ez így halad, mégiscsak egyedül maradunk. Egyedül a feketesapkás cimboránkkal, merthogy ő aztán itt van. Kitartó ember. Kis kézmozdulattal üdvözljük egymást, és kész. A sebességünk azonos lehet.

Ha akarnánk, úszhatnánk valamivel gyorsabban is. De miért változtassunk bevált tempónkon? Nehezebben válnánk meg tőle, mint a cégünkötől. Mert a menedzser ne ragadjon bele túlságosan semelyik állásába se, valljuk. Ha észleli, hogy lépni kell, lépjen. Rúgja ki maga alól az ingatag céget, és álljon tovább, amíg a gyanús jeleket nem láthatja más, csak ő. Viszont kar- és lábmozdulataink állandósága biztos alap, ami nélkül teljesítményünk folyamatos növekedésében se bízhatnánk.

Aztán megint a becslések. Valószínűleg huszonöt méter lehet a medence hossza, de milyen széles? Húsz?

Az öltözőben megtörténik, ami eddig még nem: összefutunk a cimborával. Ő már felöltözve, értelemeszerűen fekete sapkája nélkül, mi még vizesen, a zuhanyozóból kifelé jövet. Szervusz, szervusz, jó a víz. Szerinted hány méter a medence? Huszonöt. És a szélessége?, kérdezzük. Tizenhat, feleli. Mintha készült volna. A kabinos közbeszól: a mélység két méter húsz centi.

Szeretünk-e a kabinossal társalogni? Tudjuk, hogy sokan szeretnek. Mi nem. Újabb szervusz a cimboránknak, és azzal be a kabinba.

Ha benn a cégnél nem találkozunk a cimborával, annak ezernyi oka lehet, és szó sincs róla, hogy hiánya fájna nekünk, de tény, hogy már feltűnik.

Előfordulhat, hogy ránk van állítva, és azért jár velünk úszni, azért szaglászik irodánk körül. Ezen elgondolkodunk, miközben az első két hosszt gyűrjük. Szokjuk a vizet, és sorra vesszük, ki mindenkinek áll érdekében, hogy figyeltessen. Ha figyelnek, nehéz ugyanúgy úszni, mint amikor még nem. Vissza kell fognunk magunkat, nehogy felgyorsuljunk. Pedig a cimboránk nincs is jelen.

A karcsapásaink keltette csobbanások összeolvadnak mások zajaival, lélegzetvételünk hangja a tágas tér visszhangjaival, jólesik a zajokra figyelni.

Mire a cimboránk megjön, és a víz felett ott emelkedik-süllyed szokásos fekete sapkája, már meggyőztük magunkat, hogy nem sok értelme volna minket figyeltetni, ilyesmire jelenleg aligha költene bárki is. De ha mégis figyelnek, ezen az úton semmi lényegeset nem tudnak meg rólunk.

Ha szembe úszik velünk, ha ránk köszön, visszaköszönünk. Mosolyát mosollyal viszonzozzuk, miért ne?

Sikerült előbb érkezniünk nála. Eszerint most már több hosszat úszunk le, mint ő. Felismerésünk megkönnyíti, hogy később is barátságos pillantást vessünk rá, mikor elhaladunk egymás mellett. Persze nem minden alkalommal, de néhányszor biztos.

És még ugyanezen a napon kezet fogunk vele! Bent történik a székházban. A lift előtt állunk, egypár közvetlen beosztottunk társaságában, mikor elhalad előttünk. Észrevesz, de csöppet se tolakodó, nem rohan le, mi vagyunk azok, akik kilépünk egy pillanatra a beszélgetésből, és kezet nyújtunk neki. Szervusz, szervusz. Tenyere kellemesen száraz és meleg. És ki az, aki kérdést intéz a másikhoz, holnap is jössz?

Mi kérdeztünk, ő válaszolt.

A körülöttünk állóknak csak odabiccent, úgy látjuk, hogy van, aki visszabólint, van, aki nem.

Megvásároljuk az úszószemüveget, és legszívesebben már otthon, zuhanyozáshoz felvinnénk, megmutatnánk a családunknak. De nem úgy lesz: az úszószemüveget a medencébe merülés előtt illesztjük arcunkra, és feketesapkás cimboránk az első, aki lereagálja: jó!

Örülünk, magunk se értjük, miért. Akkor sem örültünk sokkal jobban, mikor az autónkban átalakítottuk a gyújtást, és először léptünk oda a gázra, vagy amikor túladtunk egy évek óta kihasználatlan ingatlanon, ami egészen odáig csak vitte a cégünk pénzét. Örömmünk kellemesen kitart délutánig, amikor épp az irodánk ajtajában akadunk össze. Ez magyarázza, hogy nemcsak köszöntjük, nemcsak kezet fogunk vele, de még meg is kérdezzük, titkárnőnk és egy jogásznő jelenlétében, hogy nincs-e izomláza.

Nincs, feleli. És reméli, nekünk sincs.

Elmegy, és elmegy nemsokára a jogásznő is, itt az alkalom, hogy megkérdezzük a titkárnőnket, hogy ki ez a mi cimboránk.

Nem tudja, de utánanéző.

Egy ügyintéző. Kábé akkor került a céghez, amikor mi.

Ügyintéző? Miféle ügyeket intéz?

Hát lényegében kifutófiú.

Fiú, ebben a korban? Nem nagy karrier.

Van két nyelvvizsgálója, úgyhogy lehet, hogy voltak jobb állásai, mielőtt... De mi előtt?

Mindegy.

Értékelhetjük a titkárnőnk diszkrécióját, hogy amit megtudott, szigorúan négy szemközt. És nyugodt pillanatban, nem mondjuk egy fontos tárgyalás előtt, és nem is az ebéd utáni kávéknak közben, hogy elromlott volna a szánkban az íz.

Mégis, miért gondoljuk akkor, hogy bárcsak ne mondott volna semmit? Vagy hogy hanyagolta volna el az utánaérdeklődést? Miért érzünk rá kedvet, hogy elbocsássuk a lányt? Úgyis magasabb nálunk tizenöt centivel, amit igazság szerint időnként élvezünk, például mikor egymás mellett állunk, és igyekeznek összehúzni magát, de ami sok, az sok. Sajna két hónapja sincs, hogy idevettük, amikor a bútorokat is kicseréltettük az irodában, és a túl gyakori iroda-bútor- és titkárnőcsere nem venné ki magát jól.

Megköszönjük az információt, és vesszük a kabátunkat. Elmegyünk haza. Másfél órával hamarabb a szokottnál.

Ha másik uszodát választottunk volna, akkor az egész szerencsétlen ismeretség létre se jön. De ezt kellett választanunk, mert ez esik útba.

Még mindig átszokhatunk egy másikba, legfeljebb többet autózunk reggelente. Sajnos éppen erről mondták nekünk, hogy a legbiztonságosabban gomba- és bacilusszegény a vize. Igaz, ez pusztán mennyiségi kérdés. Öt-tíz százalékkal több mikroorganizmus nem jelenthet akkora kockázatot, amit ne ellensúlyozna a komfortérzés, hogy vége egyelőben fürdésünknek a fekete-sapkással!

De miért mi legyünk azok, aki megfutamodnak? Illik hozzánk, hogy megfutamodjunk? És éppen egy kifutófiú elől!

Furcsa belegondolni, mennyire örültünk még nemrég is, ha megláttuk. Kevés embernek örültünk úgy valaha is. Olyan megnyugtató, barátságos arc... Az is egy megoldás, hogy magunkhoz hívatjuk, beszélünk vele, és megkérjük, hogy ezentúl máshol hosszazzon reggelente. Vagy hogy az ismeretségünket tekintse semmisnek.

Egyik megoldás rosszabb, mint a másik: éppenhogy felhívna a figyelmét rá, hogy zavarba kerültünk miatta, és akár vissza is élhetne vele. Mondjuk megzsarol.

Nem mintha ezek után ne érne meg nekünk egy kisebb összeget, ha a cimbora távol tartja magát tőlünk.

Beszélhetnénk vele. Előadhatnánk, hogy biztosak vagyunk benne, többre hivatott, úgyhogy felajánlunk neki egy jobb állást. Valahol máshol.

Vagy akár alattunk, miért ne? Végül is megbízhatnánk benne.

Eddig is bízunk, és mi az eredmény? Egy kifutófiú cimbije lett belőlünk! Szervuszok és jattolások mindenki előtt...

Áttérhetünk a jónapotra.

Kicsinyes egy kisse, áttérni. És elég nyilvánvaló, hogy azért tértünk át, mert szégyelljük őt.

Végül is tényleg szégyelljük.

De azt is szégyelljük, hogy szégyelljük.

Egy úszás kimarad. Helyette beülünk az Atriumba, és belapátolunk két tányér omlettet, egy tányér sült sonkát, három vajaspirítóst narancs- és eperlekvárral.

Aztán megbánjuk. Rossz gondolatok töltenek el. Nehéz a gyomrunk. Nem kívánjuk az ebédet. Erről mind a feketesapkás tehet.

Szólunk a titkárnőnek, nézzon utána: a közvetlen felettese hogy van megelégedve azzal a bizonyos ügyintézővel, akiről a múltkor már volt szíves.

Ha csak egy kis kifogás is van ellene, csak egy egészen kicsi, már kirúgjuk. Legalább nem lesz pénze arra a drága fürdőre! Egyébként se érthető, az ő helyzetében! Könnyelműség! Az arányérzék teljes hiánya! Egyenesen következik belőle az elnök-vezérigazgató letegezése.

Ha este, mikor kellett volna, nem lett erekciónk, el kell rajta gondolkodnunk, hogy mikor is történt ilyesmi velünk, és hogy amiben vagyunk, nem válság-e.

Ha hajnali álmunkból furcsa jóérzéssel ébredünk, és aztán váratlanul, míg a narancslevünket hörpöljük, eszünkbe jut, hogy keselyű voltunk, egy sziklaszirt szélén pihentünk, és mellettünk pihent barátunk, a feketesapkás, és miután sokáig csöndben csak elvultunk kettesben, kicsit tollázkodtunk, kicsit csipdeste ki-ki az ujjai között a csőrével, egyszer csak rádőlünk a langyos levegőre, és szárnyainkat kitarva körözni kezdtünk, szárnyainkat, mintha nyújtózkodnánk, széjjel és még széjjelebb feszítettük, de még az egyes tollakat is külön-külön mind a lehető legtávolabb kinyújtóztattuk, és éreztük a levegő kicsi mozdulásait a tollaink végein, és ahogy egymás mellett suhantunk, egyszerre csak összeért cimboránk szép fekete tolla és a mi tollunk, csodálkozva tapasztaltuk, hogy igenis érezheti toll a tollat, lenn kígyóztak az utak, közöttük különféle fák és emberkéz alkotta építmények, mi csak köröztünk mindezek felett, és ott volt alattunk a fürdő is, a tetején véres tetem hívogatott, jólesően éhesek voltunk, egymásra néztünk, és behúztuk szárnyainkat, sebes ereszkedésbe kezdtünk, fülünkben süvített a szél, el kell rajta gondolkodnunk, mikor és melyik ismerősünkkel kapcsolatban álmodtunk ilyet.

Szegény ember, jaj, az nagyon beteg, halljuk a titkárnőnktől. Tartja magát, de a diagnózisa rossz. Mindent megtesz, amit az orvosa előír neki, teszi hozzá még, egyebek mellett még sportol is, de hát -

Tudjuk, hogy sportol.

Szegény ember, mondjuk, ha már a titkárnőnk is ezt mondta.

Megkönnyebbülünk. Nem tart már sokáig.

Szegény ember, gondoljuk, most már egészen spontán. Meg kell hálnia, hogy mi teljesíthessük a tervünket. Igen, holnap visszatérünk az uszodába, a tervhez.

Így, tudva, hogy nem tart már sokáig, nem esik nehezünkre rámosolyogni, köszönni neki, sőt, egy pár szót váltani vele a medence méreteiről, megosztani vele tünődésünket az átlóban úszást illetően.

Mi több, egyszer még azt is felajánljuk neki, hogy elvisszük az autónkon. Van annyi esze, hogy ezzel azért ne éljen. Azt mondja, előtte dolga van másutt valahol. Hálásak vagyunk érte. Figyeljük, az arca milyen beesett. A bőrszíne milyen szürkés.

Semmi, de semmi izomlázunk nincs!

Hozzá fogunk járulni a temetési költségekhez, az ilyesmi ügyis jól veszi ki magát.

Titkárnőnk mosolyog ránk a magasból. Azt mondja, nagy híre van. Jó érzéssel ezt most a kávé mellé időzíti.

Hogy az ügyintéző, aki felől satöbbi, az most volt kontrollon, de lényeg a lényeg: gyógyultnak tekinthető.

Mosolyog ránk a magasból.

Legszívesebben a képébe öntenénk a kávé.

Ehelyett mi történik? Megköszönjük szépen a jó hírt.

Soha ilyen korán még nem érkeztünk az uszodába. Mi vagyunk az elsők. Szép is lenne, letudni az egész penzumunkat, mielőtt a feketesapkás egyáltalán a vízbe merítené magát!

Megtettünk három hosszt, úgy, hogy nem láttunk még emberi lényt. Üres a víz, és üres a part. Fordulunk, a negyedik hosszba kezdünk, és akkor meglátjuk.

A feketesapkás! Aki legyőzte a szörnyű kórt.

Nincs mese, jön szembe velünk. Köszönni kell.

És akkor innentől most már mindig, örökké?

Szervusz, mondja, két méterre tőlünk. Szélesebb a mosolya minden eddiginél. Szervusz.

Ha elhalad, veszünk egy mély levegőt, és lebukunk. Megfordulunk a víz alatt. Hála a jól megválasztott úszószemüvegnek, a víz nem szivárog a szemünkbe, és tökéletesen látunk, látjuk a kalimpáló lábakat, az úszónadrágot. Ballal a tökét kapjuk el, jobbal a nyaka felé nyúlunk. A tökét sikerül, a nyakát nem. Markunkban a herék, tépjük. Jobb kezünket igyekszik lefogni, sikerül neki. A lábaival eszelősen csapkod. Persze, próbálja a fejét fönttartani. Beleharapunk a lábába térd alatt. Érezzük fogunk alatt a csontot. Tudjuk, hogy nem elég. Le kell rántani.

Elengedjük a heréket, szorosan tartjuk a lábat, és irányt veszünk lefelé.

Megvan az az előnyünk, hogy mi vettünk levegőt, mielőtt. Ő meg azt nem, sőt, lehet, hogy már nyelt, amikor. Tempózunk, egyenesen le. Két méter hús. Le a fenékre! Besszre játszunk.

Fogunkkal húzzuk le. Érezzük az ízet: ez a vér. Rángatózik.

Csak nehogy összekarmolja a hátunkat vagy a nyakunkat!

Van még levegőnk, bírjuk.

Tudjuk, hogy tovább fogjuk bírni, mint ő. Döntő pillanatokban mindig megvan a szükséges erőnk, ezt tudjuk.

Lenn vagyunk a fenéken, de ezzel nem elégszünk meg, leszorítjuk, le, a szép szabályosan ragasztott csempékre. Már nem védekezik, csak kapálózik, menne fel. Jók a fogaink, tudjuk tartani. Már nyel. Rendesen nyeli befelé a vizet.

Nekünk sincs már sok levegőnk, illetve ami van, feszít széjjel és rossz, de mi még nem engedhetünk.

Ha meglátjuk, hogy a karja nem kapálózik már, hogy a szeme mozdulatlan buta, de főleg ha a szánkban érezzük, hogy kiment az élet a húsból, elengedhetjük, felemelkedhetünk levegőt venni.

Életrajz

1960-ban született Budapesten. A Magyar Rádióban rádiójátékokat, irodalmi műsorokat készített.

Néhány novellájából, forgatókönyvéből film készült: Fejezetek az Erények könyvéből, Levegőt venni.

Könyvei Vásárlók könyve, Erények könyve, Szőlőt venni, Fekete bársony címen jelentek meg 1997 és 2008 között.